

ELLA'S EERSTE TROPENJAAR

G.F. CALLENBACH UITGEVER NIJKERK

ELLA'S EERSTE TROPENJAAR

ELLA'S EERSTE TROPENJAAR

DOOR

JAC^A. HAZEVOET

GEÏLLUSTREERD DOOR SIERK SCHRÖDER

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

HOOFDSTUK I

Voorbereidingen en een groote reis

Het was op den Zondag die den adventstijd afsluit; den Zondag vóór Kerstmis.

Nog slechts vier dagen en dan zouden de klokken weer het aloude Kerstfeest inluiden. En al had dit feit niet voor iedereen dezelfde beteekenis, toch hing algemeen de blijde verwachting van komende feestdagen in de lucht.

Een verwachting die de donkere, grijsbewolkte dagen lichter maakte.

Reeds vroeg waren overal de lantarens ontstoken, en nu, in den donkerenden avond, begonnen langzaam lichte, witte vlokken te dalen. Klein waren ze nog en alleen merkbaar in het licht der booglampen, zóó klein, dat sommige kinderen twijfelend de hand ophielden. Wat deed het nu eigenlijk, regenen of sneeuwen!

Neen, sneeuwen! Mooie blanke sneeuw viel zacht en warmend op de aarde, haar beschermend tegen al te felle koude.

En al dichter en grooter vielen de vlokken.

En al zachter klonken de voetstappen der wandelaars op de aangroeiende sneeuwdeken.

Op de buitenwegen reed af en toe een rijtuig; ternauwernood hoorde men de wielen rollen. En het stampen der paardenhoeven klonk gedempt en scheen als van ver weg te komen.

Stil, héél stil werd die mooie witte wereld nu.

En dan opeens werd ergens die stilte verbroken!

Twéé groote deuren werden opengeworpen!

Een bundel goudkleurig licht stroomde naar buiten en tegelijk klonken daar krachtige volle orgeltonen: Dochter Sions, wees verheugd! Juich van vreugd, Jeruzalem!

Zij kwamen van héél hoog uit de donkere ruimte over de hoofden van honderden menschen aangolven.

In die duisternis daarboven zag men wel even de machtige pijpen en ornamenten van een kolossaal orgel opflitsen, maar verder was het toch of een onzichtbare hand uit dat instrument de klanken tooverde, die zóó overweldigend zich naar buiten stortten: Hosanna! Davids Zoon! Heil en zegen zij Zijn volk!

De menschen schuifelden voetje voor voetje naar den uitgang.

Sommigen neurieden de welbekende melodie mede en haastten zich niet.

Anderen trachtten zoo spoedig mogelijk den uitgang te bereiken en de verrassing om de getooide natuur daarbuiten was op de gezichten te lezen.

Onder die laatsten bevond zich ook Ella Walstijn. Zij liep naast haar vader en trok hem stilletjes aan de mouw.

„Vader! Vader, ziet u dat! Het heeft gesneeuwd! Kijk is, eenig hè!”

„Ssst” vermaande vader. Zij liepen nog in het voorportaal en Ella's hooge stem had de laatste woorden uitgesproken.

„O,” zei ze berouwvol met de hand voor den mond, maar haar oogen zochten jolig vaders gezicht.

De menschen dichtbij, glimlachten. Velen kenden dokter Walstijn. Ze wisten ook, dat hij spoedig met zijn vrouw en veertienjarig dochtertje naar Indië zou vertrekken en hartelijker nog dan anders werd hij links en rechts gegroet.

„Waar blijft moeder toch?” vroeg dokter.

Zij bleven staan en lieten den stroom van menschen aan zich voorbijtrekken.

„Daar is mam!” wees Ella.

Mevrouw Walstijn kwam dwars door een rij naar hen toegeschoven. „Jullie waren zoo gauw weg en ik. . .;” maar Ella kwam opgewonden: „Mam, kijk dan toch! De eerste sneeuw van 't jaar, fijn hè! En zoo'n dik pak!”

„Ja, ja, we zien het wel.” Moeder keek bewonderend rond. „Een prachtig gezicht! Kijk die dennen eens! Zij kunnen de witte vracht bijna niet dragen.”

Langzaam wandelden zij langs de piramideachtige boomen, genietend van dit echt Hollandsche wintergezicht.

„Prent dit alles maar goed in je geheugen, Ella. Wie weet hoe lang het duurt eer je weer de koude vrieslucht ruikt en de sneeuw onder je schoenen voelt kraken,” zei moeder.

„Kan mij niets schelen!” verzekerde Ella. En dan met een sprongetje aan vaders arm: „Ik vind het toch zóó fijn, paps, dat u en moeder mij willen meenemen.”

„Het scheelde maar een haartje,” plaagde vader, „want als wij grootmoeders zin hadden gedaan!”

„Och, grootmoeder! Nu ja.” Er school 'n stil verwijt in Ella's stem. O zeker, ze was dol op grootmoeder. En als zij dacht aan het afscheid straks, dan kwam er een brok in haar keel. Maar dat afscheid woog toch niet op tegen al dat heerlijke nieuwe, dat zij tegemoet gingen.

Heelemaal naar Indië gingen ze. Met een groot schip over den oceaan, naar een land waar het altijd zomer is.

Vreemde menschen en dingen zouden zij te zien krijgen. En als zij er aan dacht dat ze voorloopig niet meer behoefde te leeren, doch het vrije leventje van reizende menschen tegemoet ging, dan voelde Ella zich ver boven de meisjes uit haar klas bevoorrecht. Ze was toch wel een gelukskind!

En daar had grootmoeder bijna een spaak in 't wiel gestoken!

Want grootmoeder was overgekomen en had er op aangedrongen, dat Ella in Holland zou blijven om tenminste naar H. B. S.-tijd te voltooien. „In sommige vakken kon zij toch al zoo moeilijk meekomen,” had grootmoeder als argument aangevoerd.

Even hadden vader en moeder toen wel in twijfel gestaan wat zij doen zouden en had Ella met 'n hart vol angst hun besluit afgewacht.

Maar een brief uit Indië deed al grootmoeders bezwaren te niet.

Er was, zoo schreef men, een zeer goede H. B. S. in de stad, die op eenige uren afstands lag van de plaats waar dokter Walstijn, als zendeling-arts, zou wonen. „Er bestaat dus, wat het onderwijs betreft, geen reden om uw dochtertje achter te laten.”

Ja, nu moest grootmoeder wel berusten, maar zij was er erg verdrietig onder.

Dat haar kinderen, na ernstig beraad, tot het besluit gekomen waren om naar Indië te trekken en zich daar geheel aan de zieke inlanders te wijden, juichte zij van harte toe. In eigen omgeving had zij haar leven lang geholpen waar ze kon. En hoewel zij iemand was die niet veel woorden gebruikte, had haar oprechte naastenliefde, voortkomend uit een diepe liefde voor haar Heiland, tot menigeen meer gezegd dan woorden doen konden.

En nu wilde zij graag het offer, van haar kinderen te moeten missen, brengen. Doch op hun beurt, zoo had zij gehoopt, zouden zij een offer brengen en Ella achterlaten, die dan natuurlijk bij haar in huis zou komen.

Dokter Walstijn en zijn vrouw beseften ten volle het verdriet, dat zij grootmoeder aandeden. En als een kleine vergoeding vroegen zij toen of grootmoeder, de weinige maanden dat zij nog in Holland waren, bij hen wilde komen logeeren.

„Wel neen, zeker niet,” had grootmoeder geantwoord. „Straks gaan jullie je koffers pakken en ligt je heele huis ondersteboven! Ik voel niets voor zoo'n ongezelligen rommel. Neen, laten wij afspreken dat jullie de Kerstdagen en Oud en Nieuw bij mij doorbrengen. Half Januari vertrekt immers de boot? Welnu, dan hebben jelui na Nieuwjaar nog veertien dagen om familie en kennissen vaarwel te zeggen, dat is toch lang genoeg, is 't niet?”

„Meer dan genoeg," zuchtte de dokter, die wilde dat alles maar voorbij was. O, dat afscheid nemen, hier en daar en overal. Het was verdrietig en vervelend tegelijk. Van alles en nog wat werd hem telkens gevraagd over zijn toekomstigen arbeid. En hij wist er zelf nog zoo weinig van. Hij wist met zekerheid alleen maar, dat heel zijn hart met groot verlangen daarheen trok.

„Als het aan jou lag," had zijn vrouw eens plagend gezegd, „zou je liefst zonder afscheid te nemen, of zelfs maar om te kijken, vandaag nog de boot opstappen en regelrecht naar Indië koers zetten."

„Je raadt het precies," antwoordde de dokter. „Ik vind al dien omslag verschrikkelijk!"

„Maar uit dat oogpunt zul je de dagen, die we bij grootmoeder gaan doorbrengen, toch niet beschouwen, wel?" vroeg mevrouw zacht verwijtend.

„Nee, nee, natuurlijk niet, moeder is wat anders," antwoordde de dokter. Doch in zijn hart vervolgde hij: maar toch, als het anders kon. . . .

De Kerstdagen kwamen. En het was een opgewekte grootmoeder, die met uitgestrekte armen haar drie gasten welkom heette.

Zij wilde flink zijn, dat had ze zich ernstig voorgenomen. Haar kinderen zouden aan dit Kerstfeest in het ouderlijke huis een heerlijke herinnering behouden. En met een gebed in het hart zag zij de komende dagen tegemoet.

Tot Ella's teleurstelling was de sneeuw niet blijven liggen. Een druilerige regen hulde alles in troosteloze een-tonigheid en maakte de donkere dagen nog korter.

Maar hoe somber het buiten ook was, in grootmoeder Walstijn's gezellige huiskamer bemerkte men daar niets van. Daar waren al vroeg de lichten opgestoken en heerschte de rechte kerstvreugde. Daar zong men met elkander de bekende kerstliederen. En dan, rond het knappend haardvuur gezeten, las grootmoeder aan de drie, die haar het liefste op aarde waren, nog eens voor het aloude Kerstverhaal: „En het geschiedde in die dagen, dat er een gebod uitging

van den keizer Augustus, dat de geheele wereld beschreven zoude worden. . . ."

Eerbiedig en duidelijk las grootmoeder het Kerstevangelie, zooals zij dit telken jare gedaan had van den tijd af dat haar zoon nog een kleine jongen was. En alles scheen precies hetzelfde te zijn als vroeger.

Precies hetzelfde?

Neen, toch niet. Want een vreemde, onzichtbare gast zat mede aan in den kring. Een gast, door grootmoeder angstvallig geweerd, en die nu toch stilletjes was binnengekomen.

Hij heette „Weemoed“ en hij zat het dichtst bij grootmoeder. En terwijl zij allen zoo opgewekt Kerstfeest schenen te vieren, fluisterde hij de groote menschen toe: „Misschien voor het laatst. Dit alles is nu misschien wel voor het laatst.“

Neen, antwoordde grootmoeders hart dan dapper, neen, niet voor het laatst. Ik zal mijn kinderen stellig terugzien. Misschien niet meer hier op aarde, maar dan toch zeker in het Land waar geen nacht en geen tranen meer zijn zullen. Neen, niet voor het laatst! En door haar opgewektheid wist grootmoeder dien ongenooden gast geleidelijk weer haar huis uit te krijgen.

De dagen tusschen Kerstmis en Nieuwjaar gingen voorbij en vergleden veel te spoedig naar grootmoeders zin. Veel te traag voor dokter Walstijn.

Mevrouw verlangde nu eveneens wel naar het uur van vertrek, doch haar hart hing nog aan vrienden en bloedverwanten en allerlei lieve plekjes waarvan zij moeilijk scheiden kon.

Voor Ella gold niets anders dan de heerlijke, lange vacantie-reis, waarop ze prentkaarten naar schoolvriendinnen, ooms en tantes zou sturen en grootmoeder lange brieven schrijven, natuurlijk!

Doch verder gingen haar gedachten niet.

Tot op een dag de auto voorreed die hen naar het station zou brengen en zij grootmoeders nat-beschreid ge-

zicht tegen haar wang voelde. Toen drong het voor 't eerst tot Ella door, dat dit een afscheid voorgoed kon zijn en snikkend klemde zij zich aan grootmoeder vast.

Maar er was niet veel tijd meer te verliezen.

Het volgend oogenblik zakte Ella in de diepe kussens van de auto en reden zij weg. En den geheelen rit snikte Ella of haar hart zou breken.

Moeder liet haar rustig uithuilen. Ze had ook genoeg met zichzelf te stellen. En vader staarde met een bleek-strak gezicht zwiingend naar buiten.

Aan het station gekomen, werden zij daar opgewacht door een klein gezelschap van bloedverwanten en kennissen en dat gaf meteen wat afleiding.

„Gaan jullie allemaal mee naar de boot?" vroeg vader.

„Natuurlijk! Wij doen jelui uitgeleide, zoover als mogelijk is," antwoordde een der kennissen, een jonge advocaat, met een vroolijk, prettig gezicht. Hij deed niet alleen opgewekt maar was het ook en zijn gezelschap had een goeden invloed op de anderen, zoodat de treinreis, die slechts van korten duur was, niets beklemmends had.

Toen ze dan ook op de kade, waar de schepen ankerden, aankwamen, waren Ella's tranen gedroogd en kregen vader en moeder het gevoel of 't allerergste gelukkig achter den rug was.

Een hooge, grijze romp stak trotsch boven de kleinere schepen aan de kade uit.

„Dat is 'm!" wees er een uit het gezelschap. „Nu, nu, zulke scheepjes mogen er toch zijn, hoor! De lust bekruipt me om ook eens 'n zeereis te maken!"

Zij gingen achter elkander de loopplank op.

Boven werden ze opgewacht door iemand in blauwe uniform. Zeker de kapitein, dacht Ella. Maar de man stelde zich aan vader voor en vertelde dat hij de hofmeester was.

„Ik ben dokter Walstijn," antwoordde vader. „Dit zijn mijn vrouw en dochtertje en deze dames en heeren," vader maakte een luchtige handbeweging, „doen ons uitgeleide."

„Dank u," zei de hofmeester met 'n tik tegen zijn platte

pet. „Wilt u mij maar volgen, dan zal ik u de hutten wijzen.“

Zij gingen achter hem aan, staken een gedeelte van het wandeldek over en daalden een korte breede trap af.

In een hoek was ter versiering een palmengroep aangebracht en deze passerend kwamen ze in een smal gangetje.

Een der bloedverwanten, een nicht van dokter Walstijn, was nog nooit op een oceanstoomer geweest en had waarschijnlijk daardoor de neiging om alles wat zij zag belangwekkend te vinden.

Onder aan de trap bleef zij staan en op de palmengroep wijzend vroeg zij luid: „Kunt u die planten de geheele reis goed houden, hofmeester? Mij dunkt, met den schralen zee-wind moet dat toch wel moeilijk zijn!“

De aangesprokene keerde zich om. Er trok een gemoedelijke grijs over zijn bruin verweerd gezicht. „Dit goedje, mevrouw, dat tiert in alle hemelstreken, want ze komen regelrecht uit een papierfabriek,“ antwoordde hij.

Het heele gezelschap schoot in een lach, behalve de nicht, die een kleur kreeg en mompelde: „ach ja, dom van mij om dat niet dadelijk te zien, maar ze zijn ook zoo kunstig nagemaakt.“

Zij gingen verder. In het gangetje waren talrijke deuren en alle voorzien van een naamkaartje. Bij de laatste bleef de hofmeester staan. „Dit is de hut voor u en mevrouw, dokter, en deze, hier vlak naast, is voor de jonge dame. Wilt u even kijken?“

Hij wees naar een kaartje, dat opzij van de deur was aangebracht. „Kartos,“ las de dokter hardop. „Wat beteekent dat?“

„Dat is de naam van uw hutjongen, die gedurende de reis voor u en uw familie zorgen moet. Hij brengt u 's morgens scheerwater en thee, indien u dat verlangt en houdt uw hutten in orde. Maar u moet nooit dingen van waarde laten liggen, want sommige hutjongens zijn niet te vertrouwen en als ze iets wegnemen, krijgt u het nooit meer terug, reken maar!“

Al pratend had de hofmeester de deuren geopend en nieuwsgierig gingen allen even een kijkje nemen.

De bedden waren keurig opgemaakt. Er stond, ook in Ella's kamer, een flinke spiegelkast en de grond was bedekt met een dik tapijt.

Het eenige, dat aan een schip herinnerde in deze geriefelijk ingerichte kamertjes, was de patrijspoort tegenover de bedden, maar overigens kon men zich best verbeelden in een goed ingericht hotel te zijn.

Onder de bedden stonden reeds de koffers, die vooruit waren gezonden en het gezicht van die bekende dingen gaf dadelijk het gevoel van 'n beetje reeds thuis te zijn.

„U zult verstandig doen met nu dadelijk het overige deel van het schip te bezichtigen,” zei de hofmeester. „Want over een half uurtje klinkt het sein tot vertrek. Als er driemaal gefloten is, moeten de dames en heeren, die u wegbrengen, van boord zijn.”

„Dan gaan wij maar dadelijk 'n kijkje nemen, vinden jullie niet?” vroeg dokter Walstijn.

„Best,” klonk het. En omdat de hofmeester weer andere passagiers moest ontvangen, ging het gezelschap nu op eigen gelegenheid een rondwandeling maken.

In evenredigheid van de hutten was de geheele inrichting van het schip, dat trouwens tal van verrassingen bood.

Daar was ergens een aardig winkeltje, waar men de meest uiteenlopende dingen krijgen kon.

Verder zagen zij een drukkerijtje, waar een Javaan heel handig de drukpers bediende.

Er was ook een bakkerij, van waaruit elken morgen het smakelijke versche brood aan de verschillende eetzalen werd afgeleverd.

Eindelijk belandde het gezelschap in een kamer, waar allerlei aardige zitjes als het ware tot rusten uitnoodigden.

De advocaat was de eerste, die er een dankbaar gebruik van wilde maken.

„Sjonge, sjonge, nou ben ik toch echt moe van dat gedrentel, hoor.” Hij wilde met een haastige beweging een

stoel naar zich toe trekken, maar 't was juist of de stoel hem aantrok, want met een zonderlingen zwaai kwam hij tegen de leuning terecht.

„Wat is dat nou! De boel lijkt hier wel betooverd!“ mopperde hij, terwijl de anderen hem uitlachten.

De stoelen bleken stevig aan den vloer bevestigd te zijn en konden alleen maar, licht als een veer, ronddraaien.

„Je kunt er tenminste niet mee omrollen als het stormt! Hier, Ella, ga eens zitten; een fijn spelletje voor jou,“ riep de advocaat, die zijn ergernis en vermoeidheid alweer te boven scheen.

Ella liet zich geen tweemaal noodigen. Met opgetrokken knieën, zich krampachtig aan de leuning vastklemmend, werd ze als een tol in de rondte gedraaid.

„Dolletjes! Eenig! Toe moeder, u straks ook.“

„Ik zou je hartelijk danken,“ lachte moeder.

„Neen,“ zei de advocaat jolig, „je moeder wacht tot ze zeeziek is en dan gaat ze dit spelletje doen om weer op streek te komen!“

Er steeg een vroolijk lachen op om deze zotte voorstelling en in de algemeene vroolijkheid zei mevrouw Walstijn zachtjes tegen haar man: „Zou het niet beter geweest zijn als moeder toch maar was meegegaan? Dit alles had haar zoo'n afleiding gegeven, terwijl zij nu eenzaam thuis zit.“

„Ik stond er juist over te denken,“ antwoordde de dokter peinzend.

Toen werd plotseling hun oor getroffen door een zonderling doordringend geluid. Eerst zachtjes, maar geleidelijk zwol het aan tot het klonk als een dreigend brullen; juist alsof uit het binnenste van het schip een of ander monster een langgerekten kreet uitstootte.

En opeens verstrakten al die lachende gezichten. Want men wist, dat het eerste sein tot vertrek geklonken had!

Mevrouw Walstijn werd bleek. „Neen, neen,“ fluisterde zij zenuwachtig. „Het is toch beter zóó.“

„Ja,“ knikte dokter Walstijn ontroerd.

Het werd opeens stil in de gezelschapskamer. Er waren geen andere menschen op dat oogenblik. De jonge advocaat keerde zich ernstig tot dokter Walstijn.

„Hugo,” zei hij, „wij zullen dit afscheid niet noodeloos zwaar maken. Waartoe zou dat dienen. Jelui wacht daarginds een heerlijke taak; en zooals wij hier staan, betrekkelijk nog jong, rekenen wij er op elkander terug te zien. Waarschijnlijk zijn jullie dan niet rijker in aardsche goederen, want die heb je nooit nagejaagd. Maar laten wij hopen, dat jullie en wij allen innerlijk groeien mogen, steeds rijker wordend in onzen Heer en Heiland, dien wij allen liefhebben. En wij weten, dat, als wij dicht bij Hem blijven, wij ook dicht bij elkander zijn, al zouden landen en zeeën ons scheiden. Hugo, Marie, Ella, het ga jelui allen goed en goede reis!”

„Dank je, Martin. Dank je wel!”

Handen werden geschud, kussen gewisseld en terwijl de stoomfluit voor de tweede maal zijn doordringende waarschuwing deed hooren, gingen zij stil en ontroerd de trap op naar het dek. En waren zij blij het rustige oogenblikje daar beneden gebruikt te hebben om afscheid te nemen.

Want hier boven liep alles druk en lawaaiïg door elkander. Bij de loopplank was 'n ware opstopping van afscheidnemende menschen.

Hier en daar dook de kleurige hoofddoek en het witte pakje op van een Javaanschen bediende.

Dan weerklonk het derde sein.

Handen werden geschud, een tot weerziens toegeroepen. De loopplank ingehaald!

En ineens was het schip meters van den kant verwijderd en gaapte er een breede strook water tusschen hen die over de verschansing hingen te wuiven en de opgeheven gezichten op de kade.

Sommigen liepen 'n eind met het schip mee, maar al spoedig kreeg dit zoovel gang, dat men zelfs geen gezichten meer onderscheiden kon.

Toen keerden de meeste passagiers zich af en gingen naar

hun hut, om in het uitpakken der koffers eenige afleiding te zoeken.

Maar er was nog geen kwartier verlopen of de groote entensbel luidde en riep de menschen aan tafel.

„Dat doen we expres, ziet u,” vertelde de hofmeester later aan dokter Walstijn, „want anders gaan de menschen maar in hun hut zitten treuren en dat is niks gedaan; allemaal bij mekaar geeft gezelligheid.”

De hofmeester hield van een praatje en dokter Walstijn moedigde hem aan door zijn belangstelling in alles wat de hofmeester vertelde.

„Het gaat tegenwoordig al weer anders dan vroeger,” zoo ging hij verder. „Nu stellen de menschen zich aan elkander voor wanneer ze eenige dagen aan boord zijn en iemand ontmoeten met wien zij graag 'n praatje maken. Maar vroeger durfde bij zoo'n eersten maaltijd aan boord geen mensch een hap in zijn mond te steken vóór hij zich aan de anderen had voorgesteld. En zoo kon je dan het eerste half uur telkens hooren prevelen: „Mak me seffe, mak me seffe.” Dat betekende dan zooveel als, mag ik mij eens even voorstellen.”

Dokter Walstijn schoot in een lach en Ella, die er inmiddels was bijgekomen, genoot mee van het verhaal.

„Ja, en nou moet u begrijpen, dat ik een broer heb die hofmeester is op de Holland-Amerikalijn. En die stuurde me laatst een prentbriefkaart met een boschneger er op. U weet wel, zoo'n mijnheer met een ragebol en een ring door zijn neus. Nu, en daaronder had m'n broer geschreven: Mak me seffe. 't Schijnt dáár dus nog wel mode te zijn.” Hofmeester keek met 'n onnoozel gezicht dokter aan, ging dan met 'n tik tegen zijn pet meteen door naar een anderen passagier.

Ella proestte het uit en ook dokter Walstijn moest lachen. Later vertelden zij het verhaal aan moeder, die er eveneens plezier om had. Maar tegelijk dacht ze: hoe is het mogelijk dat we nu al weer kunnen lachen, terwijl we de laatste uren niets anders deden dan afscheid nemen.

Sick Schmidt

En heel den avond gingen haar gedachten voortdurend naar grootmoeder, die zoo alleen was achtergebleven.

Het was een vreemd leven, die eerste dagen aan boord.

's Morgens om halfacht liep door de gangen een bediende, gewapend met een groote bel, om al rinkelend de passagiers te waarschuwen dat het tijd van opstaan was.

Dan gingen deuren open en dicht en weerklonk onophoudelijk het geroep van: „tjongos!” waarmede de passagiers hun hutjongens riepen.

Ella schrok wel eens, wanneer zij hoorde hoe sommigen, die blijkbaar reeds in Indië geweest waren, de jongens uitscholden, als ze niet gauw genoeg kwamen. Maar zij bemerkte ook, dat de Javaantjes daar geen zier om gaven. Zij liepen er geen stap harder om en dikwijls waren zij zelfs heelemaal niet te vinden. Maar ook dan, wanneer zij vriendelijk werden behandeld, waren ze nog dikwijls zoek en allesbehalve zorgzaam.

Kartos behoorde ecater tot de goede hutjongens en aan de familie Walstijn besteedde hij in 't bijzonder zijn zorgen.

Stipt op tijd stonden 's morgens de keurig gepoetste schoenen voor de deur.

En Ella verwende hij door haar 's morgens gauw een kopje thee met beschuitjes te brengen.

Moeder vond het eigenlijk niet goed.

„Je lijkt wel een oude dame,” zei ze en ze verbood het Kartos. Maar op dat punt scheen hij stokdoof te zijn. Tenminste 's morgens stond hij er weer met zijn blaadje en Ella, die meende dat hij moeder niet goed verstaan had, nam het toch maar weer in ontvangst.

Later begrepen zij, waarom Kartos zoo vriendelijk voor hen was. Ten eerste had hij veel eerbied voor de geleerdheid van een dokter, en in de tweede plaats spraken de dokter en mevrouw hem in het Javaansch aan, en dat vond hij prettig. De meeste menschen aan boord kenden slechts Maleisch en dat was maar heel gewoon. Doch het Javaansch is moeilijk en dat goed te spreken stond in zijn oogen deftig en geleerd tegelijk en van beiden hield Kartos. Brutaal

was hij dan ook nooit, maar als iets hem niet beviel hield hij zich doof en dom en zoo scheen hij ook moeders verbod niet te verstaan.

Doch op een morgen begon moeder zelf Ella te verwennen en haar thee met beschuitjes op bed te brengen.

Dat was, toen het schip de Spaansche kust naderde en door de hooge deining begon te slingeren en te stampen en Ella voor het eerst kennis maakte met de zoozeer gevreesde zeeziekte.

„Ik ben toch zóó akelig, moeder! Alles draait om mij heen en m'n hoofd doet zoo'n pijn! Laat mij asjeblijft maar liggen, ik kan toch niet eten.”

„Je moet iets gebruiken,” zei moeder, „anders pakt die ziekte je veel meer aan dan noodig is.” En toen Ella heftig van neen schudde: „kom, gekheid, een droog beschuitje gaat er best in, hap maar gauw.”

Ja, toen moest Ella wel, maar zij vond het vreeselijk. Als je maar heel stil bleef liggen, dan ging het nog. Maar kwam je even overeind om door de patrijspoort naar zee te kijken, dan was het of je met je bed en de heele hut rond-draaide en dan begon je maag zoo kwaadaardig te doen. O! En dan wilde moeder nog dat je at! O! bah! Ze kon niet aan eten denken, zonder er van te griezelen.

En al erger begon de boot te slingeren en al hooger kwamen de schuimwitte golven aanzetten!

Toen werd moeder op 'n morgen wakker met het gevoel of zij koorts had en de hut met haar in de rondte draaide en kregen vader en Kartos ineens de zorg voor twee zee-zieke patiënten.

„Laat mij asjeblijft maar liggen, ik kan toch niet eten,” klaagde moeder.

„Kom, gekheid, een droog beschuitje gaat er best in,” weerde vader met een ondeugenden blik in zijn oogen.

In alle narigheid moest moeder toen toch even lachen. „Dat zeg je zeker, omdat ik er Ella nog mee geplaagd heb. Neen heusch, ik kan niet! En ik geloof, dat ik nooit meer een gewoon mensch word.”

„Kom, kom,“ troostte dokter Walstijn. „Als we uit deze beruchte golf zijn, ben je op staanden voet genezen!“

„Ik geloof er niets van,“ mompelde moeder met gesloten oogen en een bleek gezicht.

Maar zoo gauw het schip tusschen de Afrikaansche en Spaansche kusten in kalmer water voer en de sterke deining ophield, knaptten moeder en Ella wonderlijk vlug weer op.

Kartos zocht op het dek een beschut hoekje, waar beiden, goed ingepakt, van het koesterend zonnetje genoten.

De hofmeester bracht een extraatje, „voor den schrik“, zei hij. En toen lachten ze allemaal om de doorgestane ellende.

Na eenige dagen legde het schip te Marseille aan om meerdere passagiers op te nemen, en toen begon eigenlijk pas goed de reis naar Indië.

Recht tegenover Ella's hut was een deur, waarop stond: „De familie Marks“. En daar naast een andere: „De jonge-juffrouw Marks.“

Die deuren waren tot Marseille gesloten geweest, en Ella was nieuwsgierig te weten, wie haar overburen zijn zouden. Vooral naar „de jonge-juffrouw Marks“, in wie zij een meisje van haar eigen leeftijd hoopte te ontdekken.

Den dag van vertrek uit Marseille kreeg ze echter nog niemand te zien. Wel hoorde zij, toen ze naar bed ging, schelle kinderstemmetjes en 'n lawaai of de hut werd afgebroken. 's Morgens vroeg begon het spektakel alweer en achtereenvolgens kreeg Ella toen ook alle kinderen te zien.

Er was een tweeling, Jopie en Wiwi geheeten; jongetjes van 'n jaar of vijf. Dan nog twee jongens van ongeveer acht en tien jaar. En de jonge-juffrouw Marks bleek een schuchter meisje te zijn; waarschijnlijk iets jonger dan Ella, maar ze was bijna even groot. Toen Ella, op weg naar de eetzaal, vriendelijk tegen haar knikte, keerde zij zich schichtig om en holde terug naar haar hut. Maar Ella bemerkte, dat zij haar door een kier van de deur stond na te gluren.

Mijnheer en mevrouw Marks kreeg zij pas te zien, toen zij na het ontbijt met vader en moeder de gewone ochtendwandeling over het dek maakte.

Mijnheer Marks maakte, met zijn reeds grijzenden baard, een tamelijk bejaarden indruk. Mevrouw was klein en tenger, en stapte, toen zij de familie Walstijn in het oog kreeg, regelrecht op moeder af.

„Mevrouw,” zei ze, met een verlegen gebaar een hand op moeders arm leggend, „ik heb gehoord dat u tegenover ons woont. Als u soms bij ons lawaai hoort, moet u maar niet schrikken, want dan zijn het de kinderen maar.”

Moeder antwoordde, dat zij ze wel gehoord had, maar er nog niet van geschrokken was.

„O, dan is het goed. Ik waarschuw u maar vast, want ze zijn nogal druk, ziet u. Gelukkig zijn ze nog op een leeftijd dat ze in de kinderkamer eten, dus aan tafel zult u geen last van ze hebben. Nu, dag mevrouw, dag jongevrouw!”

Moeder stelde voor: „Mijn dochtertje Ella,” groette eveneens, ook mijnheer Marks, die met vader stond te praten en toen ging ieder weer zijns weegs.

Moeder was in de komende dagen heel blij met de waarschuwing, want anders zou zij meer dan eens naar haar overbuurtjes zijn gevlogen om te zien of er ook iemand een ongeluk gekregen had en zij misschien helpen kon, zoo gingen die jongens te keer.

En het scheen wel of mevrouw Marks haar gedachte raadde, want meer dan eens 's morgens, als zij wist dat moeder en Ella nog in hun hut waren, stak zij haar hoofd om een hoekje van de deur en riep naar de overzijde: „Schrikt u maar niet, mevrouw en Ella! Het is Wiwi maar!”

Soms was het ook Jopie. En heel vaak op een na de oudste jongen, Wimpie, die, volgens mevrouw Walstijn, de rumoerigste was.

„Je hoort nooit dat ze verboden worden,” zei ze eens verontwaardigd. „Noch door hun vader, noch door hun moeder! En mevrouw Marks schijnt er meer op uit te zijn om

ons te kalmeeren dan die vier lawaaimakende jongens."

Ella wist nu dat het meisje Florine heette. Maar omdat Florine telkens op den loop ging als zij haar zag, gaf Ella na eenige vergeefsche pogingen zich geen moeite meer om met haar in kennis te komen.

Elken morgen richtte moeder een hoekje van het dek gezellig in. Daar werden dan de brieven naar grootmoeder geschreven, of kwam de naaimand voor den dag.

En terwijl moeder en Ella handwerkten, studeerde vader, of las iets voor.

In dat knusse hoekje kwam ook heel vaak bezoek. Het bekende: „mørge dokter," van den kapitein, was altijd het begin van een praatje. En zelfs had de poes van den hofmeester er zijn vaste plaatsje.

Ze was gewend, dat Ella van het ontbijt iets lekkers voor haar bewaarde en daarom zorgde zij in de morgenuren in Ella's buurt te zijn.

„Zooooo! Japie, zit jij dáár!" riep eens de hofmeester, die blijkbaar tevergeefs naar zijn poes had gezocht. „Je wordt hier zeker flink verwend, hè, rakker!" Hij keek lachend naar Ella, die haastig haar hand op een blad papier legde, waar bovenaan stond: lieve grootmoeder!

„Mag ik het niet zien?" plaagde de hofmeester. „Is 't een geheim?"

Verlegen lachend trok Ella haar hand weg en toen zag hij de geheele familie uitgeteekend.

Poes ook! De hals was misschien wat te lang en de staart te dik uitgevallen, maar overigens geleek zij, wat deftigheid en houding betrof, precies op de werkelijke Japie.

„En krijg ik nou ook zoo'n schilderij? Het is mijn kat toch! Wat zegt u nu, dokter?"

„Als ik u er ook bij mag teekenen," plaagde Ella.

Maar toen deed de hofmeester of hij van schrik achterover tuimelde, tot vermaak van vader en moeder, die hem om zijn altijd goed humeur en hulpvaardigheid graag mochten. Maar terwijl hij wegliep, maakte Ella nog gauw een krabbeltje van zijn rug en slingerende zeemans-beenen en

grootmoeder had later het grootste plezier om dien brief.

Op een avond zaten moeder en Ella naar de ondergaande zon te kijken.

Het was stil op het dek.

Beneden klonk geroes van stemmen en muziek; er werd gedanst.

Vader had juist, zoals hij wel meer deed, in zijn eentje

een rondwandeling over het dek gemaakt en kwam nu terug.

„Ik heb een ontdekking gedaan,” zei hij.

„Wat dan?” vroeg moeder.

„Gaan jullie eens mee naar het sloependek! Maar voorzichtig hoor, laat je niet zien.”

„Het wordt geheimzinnig,” plaagde moeder.

Zij beklommen het smalle trapje en hoe hooger ze kwamen des te duidelijker hoorden zij gezang. „Is dat het geheim?” vroeg moeder zachtjes.

„Ga nu door,” beduidde vader fluisterend.

Boven gekomen hoorden zij heldere, frissche kinderstemmen zingen, begeleid door een zware mannenstem. Het klonk zuiver en mooi over den oneindigen oceaen.

Zij zongen: „k Zie het Land waar de zon nimmer daalt.” Toen het uit was, zette de mannenstem in: „Scheepje onder Jezus' hoede,” en onmiddellijk vielen de andere stemmetjes bij.

Moeder, vader en Ella stonden verscholen achter een sloep en nieuwsgierig gluurde moeder om de romp heen, naar de plaats van waar de stemmen kwamen. Maar dadelijk trok ze zich weer terug. „Het zijn de Marksens!” fluisterde zij, een en al verbazing.

„Heb je ooit! Hoor ze toch eens zingen!”

Weer gluurde zij om de sloep. Ella ook.

„En als lammeren zitten die bengels! Hoe is 't mogelijk!” zei moeder.

„Laten wij doorloopen,” fluisterde Ella.

Maar vader beduidde van niet. „Dat is niet voor ons bestemd,” zei hij zachtjes.

„Neen,” vond moeder ook, „laten we hier blijven luisteren. Hoor toch eens hoe lief.”

Behalve dat zingende clubje was verder niemand op het sloependek.

Om beurten zetten mijnheer of mevrouw Marks een lied in en onmiddellijk vielen vijf kinderstemmen blij en helder bij.

„Daar ruischt langs de wolken een lieflijke Naam.“

Het heele huisgezin zat dicht bij elkander gegroept, plat op het dek. De ondergaande zon wierp haar laatste lichtbundels over de golven en bereikte ook de jonge, ernstige gezichten, ze hullend in een zachten rose gloed.

Toen ze begonnen met: „'k Wil U, o God, mijn dank betalen,“ fluisterde moeder: „Nu mee naar beneden, hoor, want dit is bepaald het einde en ik zou niet graag willen dat ze ons hier zagen, het lijkt zoo onbescheiden.“

'n Oogenblik later zaten vader, moeder en Ella weer op hun gewone plaats.

En het duurde niet lang of de familie Marks kwam ook naar beneden.

Heel rustig en kalm liepen ze; de tweelingen hand in hand voorop.

In 't voorbijgaan groetten zij beleefd en gingen toen meteen door naar hun hutten.

„Nu gaan ze zoet en lief naar bed, dat zal je zien,“ bewonderde moeder. En om dat zingen was zij bereid hun al het tumult, waarmee ze haar zoo vaak verontrust hadden, te vergeven.

Maar toen zij later op den avond naar beneden ging om iets te halen, was bij de overburen, als gewoonlijk, alles nog in rep en roer.

Ze waren nu op een hoogte gekomen dat het elken dag warmer werd en geleidelijk kwamen de lichte zomerjurken en witte pakken voor den dag.

„Ik begin mij al 'n beetje Indisch te voelen,“ zei vader, toen hij voor het eerst in zijn tropenpak op het dek rondwandelde.

Op 'n morgen wachtte plotseling een verrassing!

Heel ongemerkt was 's nachts het schip uit de open zee een kanaal binnengevaren. En toen Ella wakker werd, zag zij van haar bed uit, inplaats van de onmetelijke watervlakte, waaraan zij reeds gewoon was, een heuvelachtige uitgestrektheid van rood-bruin zand, die zóó hel het zonlicht weerkaatste, dat haar hut er lichter door werd.

„Ella! Ben je wakker?”

Vader kwam binnen. „Maak gauw voort, kind! Wij varen recht door de woestijn. Nu komen wij aan de historische plaatsen uit den Bijbel! Den berg Sinaï! Straks de Roode Zee, waardoor de Israëlieten trokken, achtervolgd door Farao's leger! Wij mogen niets verzuimen, kind! Moeder en ik gaan vast, kom je ook gauw?”

Ella behoefde geen verdere aansporing.

In een oogenblik was zij gereed. En na een haastig ontbijt op het dek bij haar ouders.

In welk een wonderlijke wereld bevond men zich nu opeens! Aan weerszijden van het smalle kanaal, waar het schip langzaam doorvoer, een uitgestrekte gloeiende zandvlakte. Slechts hier en daar werd die vlakte onderbroken door donker-groene palmen, die een frisschen stroom van helder water overschaduwden.

Vreemde vogels stapten daar rond, pronkend met hun prachtige kleuren.

„Flamingo's," noemde vader ze.

Er woonden ook menschen in de woestijn. Bruine menschen, waartusschen hier en daar een blank gezicht opdook.

Een Arabier leidde zijn magere kameel naar den oever en liet hem drinken.

Hij lachte eens tegen de menschen op de boot, die met zooveel belangstelling naar hem keken.

„We gaan vandaag maar niet eten, hè, mam. We blijven hier," vond Ella.

Moeder vond het best. Maar toen de etensbel luidde, dreef de maag hen toch naar beneden.

De maaltijden duurden echter veel korter dan anders, want alle passagiers hadden haast om weer op het dek te komen. Men wilde niets missen van deze echt Oostersche wereld, die zoo heel anders was, dan wat men tot nog toe gezien had.

Toch was iedereen blij dat de avond daalde en het felle licht, dat de oogen pijn deed, getemperd werd. Als een vurige bol ging de zon achter de zandvlakte onder en in

den zachten gloed, dien zij achterliet, kon men tot aan den horizon alles wat de eentonigheid der woestijn onderbrak, klaar onderscheiden.

„Kijk daar eens heen!” wees vader.

Tegen den avondhemel, scherp afgeteekend, zag men duidelijk een karavaan trekken.

Voorop schommelden drie kameelen.

Op elk dier zat statig en trotsch een bontgekleede oosterling en daarachter kwamen de zwaar bepakte ezels.

„Je kunt je best voorstellen, dat het de wijzen uit het Oosten zijn die, de ster volgend, naar Bethlehem trekken om den jonggeboren Koning te zoeken,” zei moeder peinzend.

En tegen de verschansing geleund bleven zij de karavaan na-oogen tot zij aan den gezichtseinder verdween.

Uit het kanaal voeren zij de Roode Zee in. Zij hadden, heel in de verte, den berg Sinaï gezien, en hier in de Roode Zee betreurde Ella het, dat je nu niet precies kon zeggen waar de Israëlieten er door waren getrokken.

Men kreeg hier reeds een voorproefje van de Indische warmte.

„Wat 'n hitte! Is 't nu in Indië ook zoo, kapitein?” vroeg dokter, toen de kapitein met zijn gewoon „Mörge dokter,” bij hun tafeltje staan bleef.

„Gaat wel. Valt mee!” troostte de zeeman. „U is nog niets gewend. Waar gaat u heen, als ik vragen mag?”

Vader noemde de plaats. De kapitein knikte goedkeurend. „Dat is midden in de bergen en een koel klimaat; beter dan hier, hoor.”

Moeder slaakte een zucht van verlichting. Zóó warm zou het dus in hun toekomstige woonplaats niet zijn; en met een bezorgden blik keek ze naar Ella's bleeke wangen.

Na enkele dagen hadden zij de Roode Zee en daarmede de ergste hitte achter den rug en zagen zij weer niets dan water, met als eenige onderbreking af en toe een schip.

Ella zat op haar gewone plaatsje bij vader en moeder te handwerken.

Nu er weer een frisch koeltje over het water streek en er zoo weinig te zien was, zocht iedereen vanzelf weer bezigheid.

Opeens bemerkte Ella, dat er iemand achter haar stond en omkijkend, bemerkte zij dat het Florine was.

En Florine liep niet eens weg! Ze begon zelfs te praten. „Ik kan ook handwerken; dat heeft mama mij geleerd.”

Ella was zóó verbaasd over die toenadering, dat ze niet dadelijk wist wat te antwoorden, maar moeder deed het voor haar.

„Ga het dan eens halen en laat het ons eens zien.”

Die uitnoodiging had Florine blijkbaar verwacht; ze liep ten minste dadelijk weg.

„Schuif gauw een stoel bij,” zei moeder, „dan zullen we eens kijken of ze ons gezelschap durft houden.”

Ella sprong haastig op, en zat weer juist over haar handwerk gebogen, toen Florine terugkwam en vol trots een bontgeborduurde lap op tafel uitspreidde.

„Is 't af?” vroeg moeder, die nog een onbewerkte plek meende te zien.

„Nog niet, mevrouw.”

„Haal dan je werkdoosje en kom bij ons zitten.”

Florine, met haar hoofd scheef, schoof verlegen langs den tafelrand en keek besluiteloos van de een naar de ander.

Ella schoot in een lach. „Moet je daar nu zoo lang over denken! Toe, vooruit, haal je spullen en kom hier!”

Dat hielp! Florine liep weg, haalde haar naaidoos en bleef verder den geheelen middag bij hen zitten. Praten deed ze haast niet. Eens vertelde zij, dat mama onderwijzeres was en hun elken dag les gaf, maar verder liet zij het gesprek aan moeder en Ella over; en Ella deed haar best het voor Florine zoo prettig mogelijk te maken.

„Een zielig stelletje, hoor!” had zij den kapitein eens tegen vader en moeder hooren zeggen.

„Die man zit al vijftien jaar in de bosschen als houtvester en ze zien haast geen sterveling. Ik leerde ze de vorige reis ook al kennen en heb opgemerkt, dat ze steeds in de mee-

ning verkeerden door hun medereizigers te worden uitgelachen."

„Maar dat is toch niet waar," meende moeder. „Nu ja, 'n enkeling misschien; maar u moest eens zien, hoevelen er 's avonds bij en op de trap van het sloependek staan te luisteren, als zij daar boven aan 't zingen zijn."

„Doen ze dat?" vroeg de kapitein verwonderd.

„Elken avond, en wat lief."

„Dat is dan zeker het eenige oogenblik van den dag, dat die rakkers van jongens handelbaar zijn," veronderstelde de commandant.

„Zij zijn in de bosschen zeker wat verwilderd," meende vader, „maar echt leelijke streken hebben zij niet, tenminste, daarvan bemerkten wij tot nu toe niets."

„Onlangs kwam er een bij ons de hut binnenrollen, weet je nog wel," vertelde moeder, glimlachend bij de herinnering. „Het was, geloof ik, Wimpie en hij verontschuldigde zich met de mededeeling, dat hij met zijn broertje om het hardst touwtje had getrokken. Hij had het verloren en was toen, over de gang heen, bij ons in de hut gevlogen."

„Kras," meende de commandant. „Wimpie had door die geweldige vaart ook nog door uw patrijspoort in zee kunnen vliegen." En hoofdschuddend liep hij verder.

Na den middag, dat Florine Ella's gezelschap had gezocht, kwam zij meer. En hoewel ze nog altijd de stille Florine bleef, werd het Ella al gauw duidelijk, dat zij haar in veel dingen eigenlijk de baas was. Een enkele maal maakte zij een opmerking over Ella's werk, die altijd raak was, maar ze deed het op een lieve, bescheiden manier, zoodat Ella het graag van haar aannam.

„Ze is u toch niet lastig, mevrouw?" informeerden om beurten haar ouders.

„Welneen, je hoort het kind niet," stelde moeder gerust.

Toen overwonnen ook langzamerhand mijnheer en mevrouw Marks hun verlegenheid en kwamen soms een uurtje in het knusse, gezellige hoekje der Walstijn's doorbrengen.

„Laat u thuis de kinderen ook altijd zingen vóór ze naar bed gaan?" waagde moeder eens aan mijnheer Marks te vragen.

Hij knikte verlegen. „Kunt u dat hier heelemaal hooren?"

„Hier niet," bekende moeder, „maar wij staan dikwijls op de trap te luisteren."

„Anderen ook?"

„Ja," antwoordde moeder kordaat. „Wij staan daar soms met een heel clubje en u weet niet hoe wij allen van dat zingen genieten."

„Wij hebben met de kinderen altijd dat rustige zang-uurtje gehad, toen zij nog heel klein waren al," vertelde mevrouw. „En Zondags knoopt mijn man daar een verteluur aan vast; een gewoon of een Bijbelsch verhaal. En de kinderen willen die gewoonte niet missen, daarom volgen we die hier ook. Maar ach, ziet u, andere menschen begrijpen dat zoo niet en zijn gauw geneigd je uit te lachen, vooral hier in deze wereldsche omgeving."

„Niemand van ons clubje, dat staat te luisteren, lacht u uit," verzekerde moeder nog eens met nadruk; en je zag dat die verzekering een echte opluchting was voor den bijna menschenschuwen houtvester en zijn vrouw.

Op een dag ging het bericht rond, dat morgen het eiland Ceylon in 't zicht kwam en de boot er een geheelen dag voor anker bleef liggen. Wie wilde kreeg dus ruim den tijd om dit wondermooie eiland te bezichtigen.

„We gaan een heelen dag aan wal," vertelde Ella opgetogen aan den hofmeester. „'t Moet er zóó prachtig zijn! Er groeit kaneel en nootmuskaat en er loopen in de bosschen nog wilde dieren rond!" Ella noemde alles op wat ze van haar lessen op school over dit eiland nog onthouden had.

„Breng je een olifant voor me mee?" plaagde de hofmeester. „Je weet wel, zoo'n beest met een staart van voren en een staart van achteren!"

„Hè, wat bent u flauw," zei Ella geërgerd. Ze draaide zich op haar hielen rond en keek meteen in het eveneens ontstemde gezicht van moeder. Vader stond er ook en Ella

hoorde hem zeggen: „Tja, ik dacht zoo, jij mag ze toch ook graag.”

„Zeker! Mijnheer en mevrouw. En ook Florine is een lief ding. Maar die bengels krijgen we toch zeker op den koop toe mee.”

„Wat is er, mam?” vroeg Ella, die als eenig kind nog wel mee mocht praten.

„Vader heeft de heele familie Marks uitgenoodigd om in Colombo met ons mee aan wal te gaan.”

„Ooo! Leuk! Dan gaan we met 'n heeleboel!”

„Ja, erg leuk met al die lastige jongens!”

„Nu ja, dan zingen we onderweg wat, dan zijn ze immers altijd zoet.”

„Wel ja, ik zie ons, al zingende, door dat warme Colombo marcheeren ten believe van die rakkers. Hoe kon je het toch doen!” verweet moeder.

„Dat doet paps toch altijd,” glunderde Ella. „'n Heeleboel menschen vragen, en dan zijn het allemaal de verkeerde.”

„Nu moet je niet zulke eigenwijze opmerkingen maken,” bestrafte moeder.

Ella kreeg 'n kleur en zweeg, maar zij keek onwillekeurig naar vader. Paps stond daar met die eigenaardige uitdrukking in de oogen, die zij allen zoo goed van hem kenden: half schuld bewust, half vroolijk.

En opeens begonnen ze te lachen.

Moeder ook!

Maar ze zei toch: „Als jij aan het inviteeren gaat, houd ik altijd mijn hart vast.”

Intusschen konden zij die uitnoodiging niet meer ongedaan maken. Doch toen ze aan wal zouden gaan, had vader in zooverre een oplossing gevonden, dat aan iedere groote een kind werd toegewezen.

Moeder kreeg Wimpie. Vader nam Nico, de oudste, en de tweelingen werden onder hun ouders verdeeld. Zoo konden zij het minste kwaad uitrichten. En het sprak vanzelf dat Ella met Florine ging.

Mijnheer en mevrouw Marks waren zóó blij dat ze met het doktersgezin mee mochten, dat zij zich iedere schikking lieten welgevallen.

Het duurde echter niet lang of de tweelingen waren er vandoor! Dat gaf even 'n oponthoud; maar gelukkig werden ze nogal gauw teruggevonden in een snoepwinkeltje, waar ze zich aan allerlei lekkers te goed deden.

Tijdens de belangstelling, die ook moeder voor een oogenblik aan het teruggevonden paar gaf, ontglipte Wim-pie haar en verdween eveneens in het winkeltje. „Toko”, noemden de jongens het. Maar nu was ook Nico bijna niet meer te houden. Hij wrong zich stilletjes in duizend bochten om uit den vasten greep van dokter Walstijn los te komen.

„Och, mevrouw en dokter, ik zal u maar even zeggen, dat wij de kinderen wat snoepcenten gaven voor we van boord gingen,” vertelde mevrouw Marks. „Nico mag ook wel even weg, nietwaar dokter?”

Ja, nu moest dokter Walstijn zijn gevangene wel de vrijheid geven en weg waren ze allemaal!

Ella keek Florine vragend aan en Florine begreep haar. „Ach, neen,” zei ze, „daar ben ik nu te groot voor.”

Mevrouw Marks begon te lachen. „Op de heenreis was je nog niet te groot en liep je net zoo hard als de jongens.”

„Nu ja, maar nu doe ik het niet meer,” antwoordde Florine beslist. En Ella vond het prettig, dat Florine, met wie zij langzamerhand zoo goed kon opschieten, niet meer aan die kinderachtige gewoonte meedeed.

De jongens bleven weg, en moeder kon niet nalaten zachtjes tegen vader te zuchten: „Zouden we bij ieder snoepwinkeltje moeten wachten?”

Maar ook vader bleek er genoeg van te hebben. „Mijnheer Marks, wij gaan met z'n viertjes maar vast door! Florine kan wel bij ons blijven, vindt u niet?”

Maar de aangesprokene voelde er niets voor om van elkander af te raken en stelde voor om gezamenlijk een

auto te nemen, dan konden ze oneindig veel meer zien. Meteen wenkte hij een chauffeur.

Het was een groote auto voor zeven personen. Moeder en mevrouw haalden resoluut de jongens uit den snoepwinkel en met z'n tienden werden zij toen in de auto gepakt. Mijnheer en mevrouw Marks namen ieder een kind op schoot. Nico en Wimpie telden voor één; en toen zaten zij nog tamelijk ruim.

De jongens waren zóó beladen met lekkernijen, dat zij daar, volgens moeders heimelijke berekening, wel een uur mee zoet konden zijn.

Maar Nico en Wimpie begonnen dadelijk met gulle hand rond te deelen en toen faalde moeders heele berekening. Want met een kwartiertje was alles op en vreesde zij, dat de jongens het stilzitten in zoo'n auto niet lang vol zouden houden.

Doch ongemerkt had mijnheer Marks de leiding genomen.

Ze waren nu een heel eind buiten Colombo, dáár, waar de plantengroei een weelde ten toon spreidt, als misschien nergens elders. En de houtvester wist er allerlei merkwaardigs van te vertellen. Waar hij iets vergat, vulden de jongens hem aan.

Want zij bleken hier in hun element te zijn en praatten met zoo'n verbluffende kennis over alles wat zij zagen, dat moeder, voor het eerst op dezen tocht, schik in hun gezelschap kreeg.

„Ziet u dien boom daar!“ wees mijnheer Marks. „Daar groeit de peper aan. En die daar — zeg chauffeur, rijd es wat langzamer — dat is de kruidnagel! Als die rijp is, zoeken onze kinderen ze in de bosschen, zooals ze bij u de beukenootjes zoeken!

Nu hoop ik, dat we ook nog een vruchtdragenden muskaatboom ontdekken. Een prachtige vrucht, dokter!”

„Ik zag er allang een,“ zei Nico, „maar we waren er te gauw voorbij.”

„Nu moet de chauffeur even stoppen,“ zei mijnheer Marks, nadat ze ruim een uur gereden hadden. Hij gaf den

man een wenk, en met een sierlijken draai zwenkte hij een laan in en stopte voor een poortje, dat toegang verleende tot een hotel.

Een schat van donkerroode rozen overdekte het witte marmer van de buitenmuren. Ze hingen over de poort, en klommen tegen de zuilen op in grenzenlooze overdaad. Vlak daarbij verhief zich een bosch van slanke bruine stammen, die meters hoog hun sierlijk wuivende bladerkroon torstten. „Klapperboomen,” vertelde mijnheer Marks.

En tusschen dat goud-bruin en rood zweefden luchtig de opgewaaide schuimbellen van de zee. Blauw-witte golven kwamen aanrollen en verspoelden tot vlak bij de bruine stammen en de geurende rozen.

En waar het witte marmer zichtbaar werd, tooverden de zonnestralen het geheel tot een levend sprookje.

De jongens liepen meteen door naar het strand; maar de anderen bleven in stille bewondering staan.

„Het is of je droomt,” zei moeder. „Ik heb nog nooit zoo'n rijkdom van bloemen en vruchtboomen vlak bij de zee gezien.”

„Dat is, geloof ik, alleen maar hier mogelijk,” antwoordde mijnheer Marks.

„Gods rijkste schepping, noemden mijn vrouw en ik dit plekje, toen wij het voor 't eerst zagen.”

Langzaam wandelden zij door naar het strand, waar de jongens druk bezig waren de krabben te vangen, die bij iedereen golfslag op het strand achterbleven.

Ella griezelde er van. Maar Florine lachte om haar angst en afkeer en liet de dieren over haar bloote armen loopen.

Voor zij het strand verlieten om zich in het hotel wat op te frisschen, inspecteerde mevrouw Marks eerst de zakken van haar jongens. En Ella kreeg het gevoel of ze wéér zeeziek werd, toen zij al die maiende krabbenpooten uit de verschillende broekzakken zag te voorschijn komen.

„Om aan boord mee te spelen, mama,” stribbelden de jongens tegen.

Doch hun moeder bleef bij uitzondering onverbiddelijk.

„We krijgen de auto vol krabben en Ella zou van schrik aan 't loopen gaan. Weg er dus mee.”

Op het terras van het hotel brachten zij 'n paar heerlijke uren door en toen was het tijd om weer verder te gaan.

De jongens moesten overal vandaan worden gehaald en toen ze eindelijk zaten en wegreden, zag mevrouw Walstijn, dat Nico's eene broekzak verdacht uitbolde. „Zeg, Nico, heb je tòch krabben meegenomen?”

„Nee, mevrouw.” Nico stak met een onschuldig gezicht zijn hand in den zak en haalde er eenige groene, peervormige vruchten uit.

„De muskaatnoot!” riep zijn vader, zichtbaar verheugd, dat hij die mooie vrucht kon laten zien. „Waar haalde je die vandaan, jongen?”

„Ik kreeg ze in 't hotel.”

Met zijn zakmes maakte mijnheer Marks een diepe kerving in het roomkleurige vruchtvliesch. En nu zagen zij in het binnenste de frissche, roode foelie, die in grillige, opgaande bochten de donkere pit omvat hield.

„En die pit is de nootmuscaat, die u in uw keuken gebruikt, mevrouw Walstijn,” vertelde mijnheer Marks. „De foelie natuurlijk ook. Het buitenste vruchtvliesch wordt weinig gebruikt, doch men kan er een soort moes van maken die heel smakelijk is.”

„Ik geloof, dat van de Indische producten maar weinig geheel nutteloos is,” merkte dokter Walstijn op.

„Bijna niets, dokter.” En op onderhoudende wijze vertelde mijnheer Marks verder en liep deze dag aan wal veel prettiger van stapel dan moeder had kunnen vermoeden.

„Wij hebben een heerlijken dag gehad, dank u wel, dokter en mevrouw!” zeiden mijnheer en mevrouw Marks 's avonds, toen zij met de kinderen naar beneden gingen.

„Maar wij ook!” antwoordde moeder, en toen de Marksen weg waren zei ze tegen vader: „Ik schaam mij 'n beetje om wat ik gisteren zei.”

„Mag je gerust doen,” plaagde vader.

Ella grinnikte en waagde het er op te zeggen: „Paps heeft

dezen keer toch niet de verkeerde menschen gevraagd, hè mam."

"Eén ding weet ik wel," merkte vader op. „We komen zóó geleidelijk in de tropen, dat Indië ons straks niet eens zoo vreemd zal zijn, en dat ik verschrikkelijk naar het einde van de reis en naar mijn werk ga verlangen."

„Ik ook," verzekerde moeder.

„Ik niet," dacht Ella, „want dan is dit heerlijke leventje uit en moet ik naar school. Ik voel me te moe om te leeren, duurde de reis nog maar jaren."

Toen zij, vroeger dan anders, naar bed ging, vond zij op haar waschtafeltje een ivoren olifantje. Mevrouw Marks had nog kans gezien dat stilletjes voor haar te koop.

Ella gaf haar den volgenden dag er een hartelijken zoen voor en toen had zij voorgoed het hart van mevrouw Marks gestolen.

En nu kwam spoedig het oogenblik, dat de passagiers zich allen naar één zijde van het schip begaven. Dat honderden oogen zich richtten naar één punt.

Sommigen onverschillig.

Anderen vol verwachting.

In veler oogen schitterde de blijdschap van het wederzien.

Maar wat hun uitdrukking ook zijn mocht, onverdeeld richtten zij zich naar dien eenen kant.

Dáár, waar aan den horizon het land van bestemming, Java, oprees.

HOOFDSTUK II

Hoog in de bergen

Zuster Martha liep bedrijvig heen en weer.

Er was zoo juist door een bediende van het groote ziekenhuis een briefje gebracht, meldend, dat de nieuwe dokter uit Holland eenige dagen geleden was aangekomen en morgen vroeg zijn reis zou vervolgen, zoodat zuster Martha de familie vóór het middaguur kon verwachten.

„Dat is al heel gauw,” mompelde de zuster. En dan overlegde zij, hoe zij in die luttele morgenuren het zou klaarspelen alles een eenigszins prettig en huiselijk aanzien te geven.

Zij stond op de voorgalerij van een eenvoudig houten gebouwtje en keek peinzend naar buiten.

Rondom verhieven zich de bergen. Sommige veraf, andere als kolossale reuzen dichterbij.

En lager, tegen de hellingen, kronkelde hier en daar een rookwolkje omhoog. Daar lagen de dorpen en gehuchten van waar menige zieke de reis naar beneden ondernomen had, om in het groote ziekenhuis genezing te zoeken.

Heerlijk dat dat nu niet meer behoefde, dacht Martha. En onwillekeurig dwaalden haar oogen naar den breeden weg, dien je van de galerij zien en tot het klapperbosch volgen kon.

Aan het einde van dien weg was de stad en het groote ziekenhuis, waar zij zeven jaren onafgebroken gewerkt en

veel geleerd had, ook in haar omgang met de inlanders.

In die jaren moest het ziekenhuis telkens worden uitgebreid. Want steeds meer patiënten kwamen zich aanmelden; soms na een lange, vermoeiende reis, die den zieke geen goed had gedaan.

En toen had dokter Baars, die het ziekenhuis bestuurde, de noodzakelijkheid ingezien van een tweede.

Daar boven in de bergen, waar zooveel dorpjes en gehuchten, dessa's genoemd, lagen, moest het staan en dank zij de giften van velen, die met zijn plan instemden, was het er gekomen ook. Het lag dicht bij een bergstadje, waarlangs de stoomtram liep en bestond uit een reeks kleine gebouwen. Maar als het noodig mocht blijken, kon alles op het ruime terrein nog uitgebreid worden.

Een jonge dokter, die reeds eenige jaren in het groote ziekenhuis meewerkte, trok er met zijn vrouw heen en nam de leiding op zich. En zuster Martha, als de meest ervaren verpleegster, ging mee.

Maar toen de eerste zieken reeds binnen waren en meerderen verwacht werden, had God den jongen dokter, die zoo ernstig en opofferend zijn taak vervulde, weggenomen.

Dat was een harde slag geweest.

Want nu moest het werk plotseling worden stopgezet. Alleen de zieken, die reeds opgenomen waren, mochten blijven en werden door zuster Martha, met eenige inlandsche hulp, verzorgd, want de doktersvrouw vertrok naar Holland.

Onmiddellijk werd nu door dokter Baars naar een plaatsvervanger van den overleden dokter gezocht. Maar die was juist moeilijk te vinden. En daarom was de keus op dokter Walstijn gevallen, omdat hij, van degenen die zich aanboden, de grondigste studie had gemaakt van de taal, gewoonten en ziekten der inlanders.

Toch had dokter Baars den nieuwen dokter graag wat langer bij zich gehouden, om hem in het groote ziekenhuis eerst meer vertrouwd te maken met zijn toekomstigen arbeid. Doch zuster Martha kon daarboven niet langer

alleen blijven met als eenige hulp twee inlandsche Christenmeisjes, en 'n vijftal mahomedaansche baboe's, terwijl telkens aanvraag om opname van groote en kleine zieken geweigerd moest worden.

Martha was dan ook heel blij toen het berichtje kwam, maar tegelijkertijd overrompelde het haar ook eenigszins. Want dokter Baars, die eerst zou meekomen, schreef nu, dat hij door eenige ernstige operaties verhinderd was. Dus moest zuster Martha maar alles regelen voor de ontvangst en den nieuwen zendeling-arts in de gebouwen rondleiden.

Dokter Baars liet tusschen de regels doorschemeren, dat hij de zuster tot dit alles best in staat achtte. Maar Martha, terwijl zij het briefje dichtvouwde, zag den komenden dag toch wel met een bezwaard hart tegemoet.

Was nu alles wel tot in de puntjes verzorgd, ook in het doktershuis? Ze had haar bevelen wel reeds gegeven, maar mocht best eens gaan zien of ze wel stipt uitgevoerd waren.

En dan kwam er ook nog zoo'n jong meisje mee. Had die nog iets bijzonders noodig? Martha was heelemaal aan geen Hollandsche meisjes meer gewend.

Wat zou het vreemd zijn zoo'n blank, blozend snuitje, tusschen al die bruine gezichten hier!

Een donkere gedaante op bloote voeten sloop ongemerkt naderbij. Vlak achter de zuster hurkte zij geruischloos neer. „Nonja” klonk het zacht.

Martha schrok op uit haar overpeinzing. „Hè, mensch, wat maak je me aan 't schrikken,” mopperde ze in het Hollandsch, dat door die hurkende gedaante toch niet verstaan werd. Daarop zei ze, vriendelijker nu, in de landstaal: „Wat is er, baboe?”

„Weet Nonja dat er nog geen water is in de badkamer van toewan dokter?”

„Laat Kromo het dan brengen,” klonk Martha's stem 'n beetje ongeduldig.

„Kromo is er niet,” antwoordde baboe.

Martha beheerschte zich met moeite. „Waar is Kromo dan?”

„Naar kampong-Blitang, om de bedienden te zeggen dat zij vanavond hier moeten zijn.”

„Heel goed,” prees Martha, dadelijk ontwapend door dien voorzorgsmaatregel. Ze had ze pas morgenochtend willen laten komen, maar 't kon heelemaal geen kwaad als ze reeds vanavond binnen waren.

„Laat Kromo dan maar morgen vroeg het badwater brengen. En hoe staat het met het drinkwater?”

„Dat is al in de filters, en een gedeelte er van is gekookt en in de flesschen gedaan.”

Zuster Martha knikte goedkeurend. „Alle kamers ook in orde?”

„Saja,” zei baboe op zangerigen toon. Zij verschoof even, veegde met haar hand langs den mond en begon dan breedvoerig te vertellen hoe zij reeds nu de klamboe's had dicht gemaakt om de muskieten te weren. En hoe zij hoopte dat dat jonge blanke meisje hier rustig slapen zou; geen last mocht hebben van booze droomen en dat zij. Martha luisterde geduldig toe tot baboe uitgesproken was.

Dan zei ze vriendelijk: „Heel goed, baboe, en nu mag je gaan.”

Eerbiedig schuifelde baboe achteruit, maakte een buiging en verdween in gebukte houding tot zij om den hoek van de galerij zich uit Nonja's oogen wist

Zuster Martha keek haar glimlachend na.

Wat konden die inlandsche vrouwen lief en zorgzaam zijn. Vooral hier, in de afzondering van het bergstadje, waren zij nog zoo geheel anders dan in de groote steden.

Hier ook handhaafden zij nog hun ouderwetsche onderdanigheid, die toch in den grond niets anders was dan een onderdeel van hun beschaving.

Dat hurken, die buigingen bij het komen en gaan, dat deden ze in de groote steden reeds lang niet meer. En Martha wist eigenlijk niet of zij 't wel erg prettig vond.

Want bij al die plichtplegingen ging je zelf onwillekeurig ook wat plechtiger doen, maar 't was allemaal zoo tijd-roovend.

In het begin, toen zij nog de gewoonte had om met een vaartje van de eene afdeeling naar de andere te stuiven, was ze soms bijna gerold over zoo'n hurkende gedaante. Maar ze had spoedig ingezien dat de menschen zich ergerden aan haar haastige bewegingen en toen had zij zich in het onvermijdelijke geschikt en iets trachten over te nemen van de deftige rust der dessabevolking.

Dat was haar tamelijk goed gelukt.

Maar op drukke oogenblikken, zooals zij er vanmiddag had en morgen zeker krijgen zou, had ze al haar zelfbeheersching noodig om niet in de oude fout te vervallen.

De zon begon reeds te dalen en Martha herinnerde zich, dat zij voor den avond nog het een en ander te doen had.

Zij opende een deur en trad een kamer binnen, de „verbandkamer” genoemd.

Met een breed gordijn was die afgescheiden van de kinderzaal. waar op dit oogenblik 'n vijftal zieke Javaantjes lagen.

Vluchtig keek Martha om een hoekje of alles in orde was.

Serina, een der inlandsche Christenmeisjes, had zaalwacht en ging zorgend rond. Zij deed het rustig, met telkens een lief woord tegen het kleintje, dat zij aan het helpen was.

Tevreden liet zuster Martha het gordijn weer vallen.

Het ging precies zooals zij het graag had. Geen baboes in de zaal!

Daartegen had zij van het begin af zich krachtig verzet.

Bij de volwassenen mochten zij komen zooveel als noodig was, maar niet op het kinderzaaltje! Want zij wist bij ondervinding hoe die mahomedaansche vrouwen maar twee manieren wisten om een schreiend kindje zoet te krijgen.

Eerst haalden zij ze uit bed, hetgeen zuster Martha ook al niet goed vond, en liepen er sussend mee rond.

Maar als dat niet hielp, begonnen zij te dreigen: „Als je niet stil bent komt de booze geest en eet je op! Ik zie hem ginds al door de boomen gluren!”

En de angst, dien zij met hun dreigementen de kleine bezorgden, kon het niet anders dan kwaad doen.

Het had Martha een dagelijks wederkeerenden strijd gekost; want op hun manier waren de baboes toch dol op de kinderen en eveneens hadden zij toen, ook op hun manier, zich verzet. Zacht, lief en schijnbaar onderdanig, telkens Nonja's verbod overtredend.

Doch zuster Martha was onverzettelijk gebleven. Had tenslotte, ook wel gesteund door de Christen-meisjes, haar wil doorgedreven en nu scheen zij, voor het oogenblik althans, het pleit gewonnen te hebben.

Toen Martha klaar was in de verbandkamer, liep ze naar het doktershuis en ging door alle kamers om zich te overtuigen dat baboe niets vergeten had.

De koffers waren al aangekomen en stonden op de achtergalerij, die daardoor een rommeligen indruk maakte.

Maar de kamers en voorgalerij waren goed in orde en zagen er ook gezellig uit, nu, in een eenvoudige schikking, de meeste meubelen van den overleden dokter door dokter Walstijn waren overgenomen.

En Martha, terwijl haar oogen langs al die bekende dingen dwaalden, hoopte van harte dat zij het met den nieuwen dokter net zoo goed zou kunnen vinden als met den vorigen.

Ook met zijn vrouw zou zij te maken hebben.

En dan was daar nog dat veertienjarige dochtertje. Meisjes konden op dien leeftijd zoo nesterig zijn, tobde Martha.

Maar dan begon zij zichzelf moed in te spreken. Komaan, dat meisje ging naar school en met den dokter en zijn vrouw zou het allicht gaan. Men had elkander hier te zeer noodig en de arbeid was te veelomvattend om lang bij kleine meeningsverschillen stil te kunnen staan.

En terwijl zij plichtmatig de laatste hand aan haar dagtaak legde, nam zuster Martha zichzelf eens onder handen. Ik geloof dat ik den laatsten tijd wat topperig ben geworden. Zou dat komen, omdat ik nooit eens iemand heb om vertrouwelijk mee te praten? Ik mag tenminste morgen wel 'n beetje opgewekt kijken, anders zal dat jonge ding dadelijk het land aan mij krijgen.

Den volgenden dag stuurde zuster Martha tijdig een rij-

tuig naar de tramhalte. En tegen den tijd dat het doktersgezin kon aankomen, stond zij zelf met een klein gezelschap ter ontvangst gereed bij den ingang van het hoofdgebouwtje.

De inlandsche leeraar was er met zijn vrouw en eenige vooraanstaande gemeenteleden van de Christengemeente.

Martha had allen tijdig laten waarschuwen, wetend hoe dit op prijs werd gesteld.

De huisjongen, gisteravond aangekomen, hurkte op eenigen afstand, gereed om straks nog mogelijke bagage in ontvangst te nemen en Martha dacht er met voldoening aan hoe zij de andere bedienden keurig gekleed bij het doktershuis had opgemerkt.

Dan knerste het grint op den weg.

Twee paardekoppen doken moeizaam van achter den laatsten heuvel op. De koetsier knalde met zijn zweep! En daar was het rijtuig met de langverwachten.

De altijd kalme zuster Martha voelde opeens haar hart in de keel bonzen en haar oogen zochten onafgebroken de gezichten in het rijtuig. Hoe zou de eerste kennismaking van weerskanten zijn? Er hing zooveel van af.

Dan sprong er iemand uit het rijtuig; blikte zij in een paar ernstige donkere oogen en voelde zij een stevigen handdruk.

„Zuster Martha, nietwaar? Ik hoop dat wij prettig samen zullen werken. Dit is mijn vrouw. En Ella, — waar is Ella?”

„Hier, paps.” Ella kwam van achter het rijtuig te voorschijn. En Martha zag een bleek, smal gezichtje, omlijst door een overvloed van goudblond haar, dat schitterde in de felle zon. Behalve dat blonde haar had Martha zich dokter Walstijn's dochtertje heel anders voorgesteld; in elk geval met 'n paar blozende Hollandsche wangen.

Mevrouw zag er veel gezonder uit. Zij begroette de zuster op gezellige manier, net alsof ze elkander reeds lang kenden.

En dan begon de kennismaking met den goeroe en de andere inlanders, waarvan er een een toespraak begon te houden.

Martha had dit wel verwacht, en ze hoopte dat het niet

te lang zou duren, want ook op dit gebied had zij onder-
vindingen opgedaan.

Waar was dat jonge ding nu?

O, daar stond ze! Zij had 'n wollen manteltje over den arm hangen; en juist wilde zuster Martha haar wenken dat manteltje aan den huisjongen te geven, toen Kariman al hurkend naderbij schuifelde en voorzichtig aan een afhanginge mouw begon te trekken.

Ella, die iets voelde rukken, keek om, en, begrijpend wat de jongen wilde, duwde zij hem het manteltje toe. Tege-
lijk kreeg zij zuster Martha in het oog; met een paar vlugge
passen was zij bij haar. „Duurt het lang?” fluisterde ze met
een blik naar den man, die nog steeds het woord voerde.

„Ik denk het niet,” troostte Martha.

Zij begreep hoe vervelend het voor zoo'n meisje moest
wezen om een toespraak aan te hooren, waarvan ze waar-
schijnlijk geen woord verstond.

Eindelijk, met een lichte buiging, zweeg de man en kreeg
dokter Walstijn gelegenheid allen, die hem hier welkom
heetten, te bedanken.

Daarop wandelden zij gezamenlijk naar het doktershuis.

Ella kwam met zuster Martha achteraan.

„Ben je moe?” vroeg Martha met een meewarigen blik
op het bleeke gezichtje naast haar.

„Nee, maar ik kan niet goed tegen de warmte. Dokter
Baars zei, dat ik nog moest wennen aan het klimaat. Zou
dat lang duren, denkt u?”

Er klonk iets angstigs in Ella's stem en zuster Martha
dacht: wat is dat meisje bang voor haar gezondheid. Echt
een verwend eenig kindje.

„Je zult in deze gezonde berglucht wel gauw opknappen,
denk ik,” antwoordde ze.

Het „verwende kindje” stak echter plotseling haar arm
door dien van zuster Martha. „Zeg dat nu asjeblieft niet
aan paps en mam, hè!”

„Wa-blief!” Martha keek haar verschrikt aan. „Ben je
dan zóó graag beklaagd?”

„Ga nou, zuster! Heelemaal niet! Maar dokter Baars zei, dat vader mij voorloopig nog niet naar school moest sturen! Bof ik ook eventjes! Maar nou moet u asjeblijft niet over 'n paar weken zeggen, dat de lucht mij goed doet en ik er al beter uitzie! Ik hoop maar dat 'k er nog héél lang miserabel blijf uitzien," zuchtte Ella met voldoening.

„Heb je zoo'n hekel aan school?" vroeg Martha.

„Ja, erg!" bekende Ella uit den grond van haar hart. „In Holland merkte ik dat zoo niet, maar nu ik weken achtereen zoo'n fijn leventje gehad heb, begrijpt u toch wel dat ik alleen door te denken aan een rist schoolbanken al bleek ga zien!"

„Je hadt in Holland zeker meer kleur?" informeerde de zuster ernstig.

„Ja! En 'n paar bolle wangen! Zóó!" Ella blies haar wangen op tot ze vuurrood zagen en zei dan met een koddig gebaar: „Allebei verloren in de Roode Zee, zonde, hè!"

Zuster Martha schoot plotseling in een lach. Juist keek mevrouw Walstijn om. En toen zij het vroolijke gezicht van de zuster zag, dacht zij aan hetgeen dokter Baars over haar gezegd had. „Een hart van goud en puik in haar werk! Maar ik heb haar nog nooit zien lachen; daarvoor gunt zij zich den tijd niet."

Mevrouw Walstijn had het benauwend gevonden. Iemand die nooit lachte! Hoe kon 't bestaan! Maar dokter Baars had zeker overdreven, of Ella was al aardig op weg haar te ontdooien. Wat zag Ella toch in-bleek. Maar goed dat grootmoeder haar zóó niet zien kon. Ze moest voorloopig maar vrij rondspringen; later konden er dan nog wel schoolplannen gemaakt worden.

In het doktershuis werd aan het gezelschap koffie gepresenteerd, waarna de goeroe met zijn vrouw en gemeenteleden vertrok.

Daarop werden de bedienden binnengeroepen en door Martha aan dokter en mevrouw Walstijn voorgesteld.

„Ik zal maar bij de jongens beginnen," zei ze. „Dit is Kebon, de tuinjongen en dan Kariman, de huisbediende,

Ella's eerste tropenjaar 4

die hebt u bij aankomst al gezien. Dat is Toekangajer, de waterdrager, die voor uw bad- en drinkwater zorgt." Dan kwamen de baboe en kokkie aan de beurt en toen zij allemaal waren voorgesteld maakten zij een buiging en verdwenen.

„Wat veel bedienden," merkte mevrouw Walstijn op. „Heb ik die nu wel allemaal nodig?"

Zuster Martha knikte. „Ja, die hebt u heusch nodig. Want u moet weten, dat kokkie bijvoorbeeld, zich uitsluitend met de zorg voor het eten en drinken belast, maar geen ander werk doet.

Kebon werkt in den tuin, of luiert als hij daar kans toe ziet. En als u hem in die gestolen uurtjes nu ander werk opdraagt, dan gevoelt hij zich verongelijkt en loopt weg. En zoo zou het met al uw bedienden gaan. Overigens," liet Martha er op volgen, „is dit een goed stelletje; u kunt het er best mee wagen."

Mevrouw Walstijn keek de spreekster aan en stak haar toen hartelijk de hand toe.

„Ik zal uw raad opvolgen, zuster en dan mag ik zeker wel eens bij u aankloppen, wanneer ik wat onkundig sta tegenover dit nieuwe leven."

„Graag, mevrouw Walstijn," antwoordde Martha. Maar mevrouw zag, dat haar gedachten alweer gingen naar wat nu nog gebeuren moest.

„O ja, wilt u eerst een bad nemen of eerst het ziekenhuis zien?"

„Het laatste liever het eerst," vond de dokter.

En toen begon de rondwandeling door de verschillende gebouwtjes, waar, zooals dokter Walstijn direct zag, de grootste orde en netheid heerschten.

Later, op bezoekdagen, zou dokter het nog wel eens anders te zien krijgen, maar op het oogenblik had zuster Martha alles met angstvallige strengheid geweerd, wat ook maar eenigszins de orde en reinheid in haar zalen bedreigde.

Op hun rondwandeling maakten zij nu meteen kennis

met de twee Christen-meisjes, die reeds een verpleegsters-opleiding genoten en wees zuster Martha de baboes aan, die met het ruwere werk belast waren.

Het laatst kwamen zij in het kinderzaaltje.

Ella was verrukt toen ze daar een vijftal Javaansche kinderen van twee tot vijf jaar ontwaarde. Wat 'n leuke snoetjes, dacht ze. Misschien mag ik van de zuster er wel eens eentje wasschen.

In hun bedjes lagen ze haar stilletjes te begluren. Maar toen Ella naar een kleintje toeliep en een handje vroeg, dook het zwarte kopje verschrikt onder de deken.

Zoo deden ze allemaal; behalve de kleinste van twee jaar, die de vrijmoedigste bleek en zelfs toeliet dat Ella haar over de gitzwarte, steile haren streek.

„Zouden we nu niet eerst een bad nemen?“ vroeg moeder, toen ze weer terug waren in hun eigen huis. „Ik ben zoo stoffig van de reis.“

„Wij hebben meer dan een badkamer, mevrouw, en als Ella in de onze gaat, behoeft u niet op elkander te wachten.“

„Ik ga met de zuster mee!“ galmde Ella jolig. „Is dat goed, moeder?“

„Ga je gang maar,“ lachte moeder.

Ella, gearmd met zuster Martha, voor wie zij een plotse-linge en onverklaarbare vriendschap had opgevat, liet zich naar de badkamer brengen.

Onderweg vroeg Martha: „Je weet toch, dat je niet in het water mag gaan, maar het uitschept en over je heen giet met een kajong, zoo noem je zoo'n ding hier.“

„Natuurlijk,“ antwoordde Ella. „Ik ken dat geploeter met die steelpan wel. Wij logeerden immers al tien dagen bij dokter Baars!“

„Ach ja, dat is waar ook! Ik verkeer telkens in de meening, dat jullie zoo regelrecht uit Holland komt.“

„Niks hoor!“ Ella stak haar neus in de lucht. „Ik ken Indië al op een prik. Ik weet hoe je rijsttafel eet, hoe je een bad moet nemen en hoe je de bedienden voor je laat

zorgen. Is baboe er nog niet met mijn handdoek en zeep?"

Ella zei dit laatste op een gemaakten toon, en bedoelde het als een grap. Doch Martha nam het voor goede munt op. „Zij komt dadelijk, ik heb haar al gewaarschuwd en... O, daar is ze!"

„Dank u wel, juffrouw, maar voortaan kan ik dat zelf wel. 'Dag!' Met 'n jolig knikje verdween Ella in de badkamer, zuster Martha 'n beetje verbluft achterlatend. Ze zou nog erg moeten wennen aan zoo'n resoluut persootje, dacht ze.

En Ella, terwijl ze het koele bergwater in groote scheppen over zich uitgoot, had wel hardop willen zingen.

Eenig was het hier. En zoo mooi! Zelfs door het raam dezer badkamer kon je nog een glimp van de bergtoppen zien.

En dat dokter Baars het vanmorgen nog eens vader en moeder op het hart had gedrukt haar een flinke vakantie te geven, misschien wel van een half jaar. Dat was iets waarvoor ze hem niet dankbaar genoeg kon zijn. Ze zou eens wat moois voor hem maken. En dan kon ze best zuster Martha wat helpen in het kinderzaaltje, dan ging dat loome gevoel in haar beenen en armen vanzelf wel over.

Na het baden kwam de huisjongen waarschuwen, dat het eten werd opgediend.

In de binnengalerij was de tafel met zorg gedekt. Kariman diende de gerechten, die bij de rijst gebruikt werden, handig en geruischloos rond.

Na den maaltijd vroeg vader: „Wie heeft je dit alles geleerd?"

„Ik diende al bij den anderen dokter, en toen heeft de mevrouw-dokter mij onderwezen."

„Zoo! Nu, je bent goed onderricht."

Het gezicht van Kariman straalde. Dat zou hij straks gauw aan de anderen vertellen.

„En nu naar bed, Ella," zei vader.

„Gaan u en moeder ook?"

„Nu nog wel. Wij hebben vandaag nog vakantie. Als

straks de patiënten binnenstroomen, zal die middagdut er gauw genoeg bij inschieten. Maar niet voor jou, bleekneusje! Jij gaat vooreerst 's middags nog slapen! Welterusten!"

Vader draaide haar handig de binnengalerij uit in de richting van de slaapkamers en Ella moest wel gehoorzamen; maar ze vond dat rare naar-bed-gaan op het midden van den dag allesbehalve prettig.

In haar slaapkamer waren de blinden dichtgemaakt, maar door de felle zonnestralen viel er toch nog helder licht naar binnen.

Door een kleine opening van de klamboe wipte Ella het groote koele bed in. En toen vond ze het, na den vermoeyenden morgen, toch wel heerlijk om op deze manier eens flink uit te rusten, al was het dan op het midden van den dag.

Maar de slaap wilde niet komen.

Er was ook zooveel om over na te denken.

Nu waren zij dan eindelijk aan het doel van hun reis; en haarfijn zou zij alles aan grootmoeder schrijven; dat had ze beloofd.

't Leukste zou grootmoeder wel vinden dat kinderzaaltje met die aardige bruine kindertjes. Dat eene kleinste was toch een echt lekker diertje! Die liet zich over d'r zwarte bolletje aaien.

De anderen waren nog 'n beetje schuw.

Maar dat zou wel overgaan als ze eens een spelletje met hen deed.

O ja, ze had vanmorgen op een van de bedjes twee lappen poppen zien liggen. Van die lange lijzen, waaraan alles bengelde! Armen, beenen, 't hoofd! 't Was allemaal even slap. En die kon je zulke koddige bewegingen laten maken. Wanneer je ze liet dansen, slingerden alle ledematen mee!

Hoe laat was het nu? Ella keek op haar horloge: halfvier!

Nu, dan kon ze best even naar het kinderzaaltje wippen. Alleen maar even om het hoekje kijken of ze al wakker waren en of die poppen er nog lagen. Anders niet!

Ella liet zich uit bed glijden; deed vlug jurk en schoenen aan. Ziezo, klaar!

Als nu die deur maar niet piepte! Het zou jammer zijn als ze vader of moeder wakker maakte. En ook niet veilig, want het voorgeschreven rustuur was vast nog niet om.

Het volgend oogenblik stond Ella op de voorgalerij en verdween in de richting van het kinderzaaltje.

Zuster Martha had dien middag iets langer dan gewoonlijk geslapen.

De ongewoon drukke morgen had haar hoofdpijn bezorgd. Maar nu was zij weer opgeknapt. En monter ging zij van het eene gebouwtje naar het andere om de menschen te helpen.

Er was op de zalen echter iets niet in orde.

Ze zagen er niet zoo netjes uit als anders en de dingen, die zij na het rustuur noodig had, werden altijd van te voren door Adenda of de baboes klaargezet.

Maar ook dat was niet gebeurd.

Er was zelfs niemand om de fout te herstellen, zoodat Martha het maar zelf deed en toen vlug de zieken hielp.

Op een ongewonen dag als vandaag moest men iets door de vingers zien. Die inlanders waren nu eenmaal gauw de kluts kwijt.

Het laatst kwam het kinderzaaltje aan de beurt.

Wacht eens! Zouden ze soms dáár allemaal...! Er gleed een schaduw over Martha's gezicht.

Strijdvaardig stak zij het kortgeschoren grasveldje over en betrad ongemerkt de verbandkamer.

Dadelijk al werd haar oor getroffen door een geluid zóó ongewoon in dit stille wereldje van schuifelende voeten en zachte Javaansche woordjes, van plechtige buigingen en stille wenken. Zóó ongewoon, dat Zuster Martha verbluft staan bleef en luisterde.

Een hooge meisjesstem galmde er jolig op los:

„En wat zeg je van m'n kippen.

En wat zeg je van m'n haan!

Hebben ze nou geen mooie veeren!

Of staat jou de kam niet aan!"

Wel, heb je ooit! Voorzichtig trok Martha het gordijn wat opzijde en gluurde naar binnen.

En jawel hoor! Daar zaten ze allemaal! Op den rand van een der bedjes zaten Serina en Adenda te schudden van het lachen. Ella stond aan het voeteneinde en liet twee poppen, aan Martha welbekend, want zij had ze zelf van wat oude lappen genaaid, over de deken huppelen, tegen elkander buigen, handjes geven...! En Ella's hooge stem begeleidde deze voorstelling met de niet zeer toepasselijke woorden:

„En hebben ze nou geen mooie veeren!
Of staat jou de kam niet aan!”

Het kleintje, op wier deken de vertooning plaats vond, lag met groote, verschrikte oogen te kijken; niet wetend of ze er om lachen of huilen zou. Maar uit de andere bedjes werd het spel met belangstelling gadeslagen. En op den grond, in een halven cirkel om het bedje, zaten al de baboes. De beenen kruiselings over elkander, de ellebogen breeduit; gereed om in uiterste vroolijkheid elkander ribbestooten te geven. Hun bovenlichamen wiegden heen en weer van de pret. „Wajang blanda! Ah! ah! Wajang blanda!” gierden ze. De ellebogen kwamen tegelijk druk in beweging; rechts een por, links een por!

Het was Martha te moede of ze innerlijk in tweeën werd gedeeld.

De eene helft zei: Maar dat mag niet! Denk eens aan, als er toch eens ernstige zieken waren! Hoe durven ze hier toch te komen tegen mijn uitdrukkelijke bevelen in!

De andere helft zei: Ach, laten ze maar eens 'n pretje hebben. Er zijn immers geen ernstige zieken en jij bent misschien wel eens wat al te streng. Kom, laat hen voor dezen keer maar hun gang gaan. Kijk die oude moeder Lodok toch eens lachen!

Heel haar tandelooze mond trok in een breeden grijns en met beide armen stootte zij de buurvrouwen aan: „Ah! Comedie blanda! Ah! Terlaloe wat 'n plezier!”

Zelf ongezien, bleef Martha staan kijken.

Ella, verrukt over den bijval dien zij oogstte, verzon telkens wat anders.

Nu werden de poppen zoo ver mogelijk tegenover elkander geplaatst.

Dan moesten zij, zoo goed en kwaad hun slappe beenen dit toelieten, deftig op elkander toeloopen, en een buiging maken, terwijl Ella, al zingende, de toelichting gaf:

„Goeienavond, tante Betje, goeienavond, oome Jan.
Moeder laat u vragen, of u niet eens komen kan!
Met de kleine poppedijne.
Met de groote bimbam!”

„Bimbam!” deed Ella nog eens extra hard op den rand van het bed.

Het kleintje schrok er van en wilde onder de deken kruipen. Maar Serina drukte haar sussend tegen zich aan en was meteen weer vol aandacht bij de vroolijke poppen.

Dat niemand iets verstond van de Hollandsche woorden, hinderde geen zier! De pret was er niet minder om en de bijval algemeen!

Moeder Lodok, de oudste der baboes, tastte in een plooi van haar sarong. En Martha zag hoe zij een opgerold pisangblad te voorschijn haalde en er in een ondeelbaar oogeblik een siripruim in haar wangholte verdween.

Nu ging ze zich pas recht op haar gemak gevoelen, dacht Martha. Maar nu zou zij er ook maar meteen een eind aan maken. Want als gevolg van dit siripruimen kwam straks dat onsmakelijke sirispuwen zoo maar op den grond. Zuster Martha kende dat maar al te goed en daarom werd het tijd 'n einde te maken aan de pret. Doch terwille van Ella zou ze niet al te streng optreden.

Breed en luidruchtig schoof zij de gordijnen open; deed toen alsof ze er nog iets aan verschikte.

Ella keek op. De poppen dansten juist: Hei 't was in de Mei zoo blij!

„O, zuster Martha, we hebben toch zóó'n plezier!”

„Ja, dat zie ik,“ glimlachte Martha goedig.

En terwijl ze naderbij kwam, zag ze nog juist als een schaduw de laatste baboe door de openstaande deur naar buiten glijden.

„Ze vinden het allemaal zoo leuk! En de baboes hier. . .“ Ella keek naar den grond en dan met een verbaasden blik naar Martha. Er waren geen baboes meer! En Adenda? Waar was die? Spoorloos verdwenen.

En Serina? Ja, die ging daar met neergeslagen oogen de zaal rond. Ze had het opeens erg druk met de kleintjes. Maar om haar mond speelde een fijn glimlachje.

„Ik begrijp er niks van, zuster! Zoo juist zaten ze hier nog allemaal!“

„Ze hebben zeker het hazenpad gekozen, toen ze mij zagen aankomen, Ella. Want ze mogen hier eigenlijk niet zijn, weet je,“ antwoordde Martha, glimlachend om Ella's verbaasd gezicht.

„Waarom niet?“

„Ja, dat kan ik je in 'n paar woorden niet uitleggen. Als je hier wat langer bent, zul je 't vanzelf gaan begrijpen.“

Ella werd verlegen met de zaak. Zij had zuster Martha willen helpen en was nu begonnen met de menschen iets toe te laten wat niet mocht.

Martha las de teleurstelling op haar gezicht, en vergoelijkte snel: „Het was voor één keer zoo erg niet, hoor! Maar als regel mag het niet.“

Zuster Martha waagde zich niet aan uitleggingen, die door een jong meisje, zoo kersversch uit Holland, toch niet zouden begrepen worden. Een streng doorgevoerd verbod om de kinderzaal te betreden, alleen omdat zoo'n baboe 'n kind wel eens bang maakte, moest een oningewijde wel erg overdreven voorkomen en luchtig sprak ze er dan ook maar overheen. „Willen wij straks samen de plaats eens rondwandelen? Ik ben tot halfzeven vrij.“

„Graag, als moeder 't goedvindt.“

„Ga 't even vragen, dan werk ik hier gauw af.“

Ella liep weg en kwam spoedig weer terug. „Paps en

mam willen ook graag mee! Komt u ons dan halen? We zitten in de voorgalerij met den theeboel."

„Ja," knikte Martha, van haar werk opkijkend. Ze was juist bezig een verschoven verbandje goed te leggen en haastte zich om klaar te komen. Na vlug een andere japon aangetrokken te hebben spoedde zij zich naar het doktershuis, waar mevrouw Walstijn haar een kopje thee inschonk en daarna gingen ze op stap.

„Wat lijken die Indische plaatsen toch op tuindorpen," merkte dokter Walstijn op, nadat zij een eind gewandeld hadden. „Ik geloof dat er in deze geheele laan maar zes huizen staan."

„Ja," antwoordde de zuster. „Gewone straten zult u hier niet vinden; behalve dan in het Chineezenkamp; ik bedoel de woonwijk van de handeldrijvende Chineezen."

„Die wil ik wel eens zien. Is 't ver?" vroeg moeder.

„Deze laan in, dan zijn wij er zoo. U kunt er van alles krijgen," vertelde Martha. „Maar u moet oppassen met de prijzen, want zij vragen altijd te veel."

„Dus afdingen als je er iets gaat koopen! Onthoud het, Ella!"

„Toe, laten wij wat gaan koopen." Ella kneep haar moeder in den arm.

„Maar we hebben niets noodig," stribbelde moeder tegen.

„Nu ja, alleen maar voor de aardigheid."

Ze waren inmiddels het Chineezenkamp genaderd.

De winkels hadden alle den vorm van een kraam en daarachter bevond zich het houten of steenen woonhuis.

Achter de toonbank luerde de Chineesche koopman, onverschillig de Hollandsche familie opnemend. Want om dezen tijd had de handel niet veel meer te beduiden; waar zouden zij zich druk om maken!

Neen, de morgenuren! Dat was hun tijd van zaken doen. Als de bevolking opgewekt door het Chineezenkamp naar de passar ¹⁾ trok om daar te koopen of te verkoopen.

Als de Indische en daartusschen enkele Hollandsche

¹⁾ Markt.

dames in hun sado's over de ongelijke keien hotsten en telkens den koetsier toeriepen te stoppen!

Als heel het Chineezenkamp het fleurige aanzien had van bontgekleurd Oostersch leven! Dat waren de uren dat iedere Chinees op zijn post was; vlug, opgewekt en schreeuwelijk! Zelf genietend van al het lawaai dat hij maakte. Krijschend van zoogenaamde verontwaardiging, als een klant zich niet wou laten beetnemen.

Dat was hun leven in de morgenuren. Tot om één uur alles verliep in de drukkende middaghitte, die zich ook in dit bergstadje gelden deed. Dan werden de meeste toko's gesloten. En al gingen zij tegen vier uur weer open, zoo verwachtte men toch geen toeloop van klanten meer. De enkeling, die dan nog haastig vóór donker een boodschap deed, werd zittend en lui geholpen.

Mevrouw Walstijn, van dit alles nog onkundig, verwonderde zich dat bij haar binnentreden in een toko geen buigende bediende naar voren schoot, maar in een ver verwijderden hoek een Chinees half zittend, half liggend in een rieten leuningstoel, haar zijdelings begluurde en zelfs geen aanstalten maakte om op te staan.

Ella werd meteen in beslag genomen door al het aardigs, dat zij zag.

„O moeder! Dat kleedje! Of neen, die sarong, dat zou net iets voor grootmoeder zijn. Of die zakdoekjes! Vindt u die niet snoezig!”

„Jawel, maar wat moet het nu eigenlijk wezen! Jij hebt mij hier in gedwongen en nu mag je één ding kiezen, geen zes tegelijk.”

„Nu, es kijken dan.” Ella nam alles in de handen en de koopman liet haar rustig begaan.

Eindelijk viel haar keus op een kunstig bewerkten lepel.

„Poor sajur,” mompelde de Chinees vanuit zijn hoek. Hij sprak op zijn manier Hollandsch, maar kon blijkbaar de letter v niet zeggen.

„Wat praat die man daar toch? Versta jij hem?” vroeg moeder met een angstigen blik naar den rieten stoel. Zij

vond dien mompelenden, al maar glurenden man bepaald griezellig.

Zuster Martha en vader kwamen ook binnen en bewonderden eveneens den lepel.

Martha keek rond en toen zij den koopman ontdekte liep ze regelrecht op hem toe, voegde hem een paar woorden toe, en de uitwerking was verrassend. Want onmiddellijk sprong de man op en kwam met een beleefde buiging naar voren.

„Welke tooverspreuk hebt u hem toegefluisterd, zuster?” lachte mevrouw Walstijn zachtjes.

„De nieuwe dokter van het Zendings-ziekenhuis,” antwoordde Martha met een knipoogje.

Op Martha's vraag noemde de Chinees een prijs, die niet te hoog kon genoemd worden en daardoor zag Ella zich het grapje van te moeten afdingen ontgaan.

„Je zult er nog vaak genoeg gelegenheid toe krijgen,” zei Martha, toen ze weer op straat stonden. „Ze zijn niet allemaal zoo eerlijk.”

„Zijn die menschen nu zóó ingenomen met een dokter?” vroeg mevrouw Walstijn. „Ik stond verbaasd over de veranderde houding van dien man, toen hij wist wie wij waren.”

Martha glimlachte. „Het gaat hier niet zoozeer om den dokter, ziet u. Maar om den dokter van het Zendings-ziekenhuis! Dit laatste legt al het gewicht in de schaal. Want zij weten reeds lang, dat het de zending nooit om winst te doen is. En u moet die menschen gezien hebben, als zij onder elkander aan het koopen en verkoopen zijn, met het eenige doel voor oogen: winst maken, met eerlijke of oneerlijke middelen en niets voor niets, om te begrijpen hoe zij staan tegenover een instelling die den rijkste, zoowel als den armste, die niets betalen kan, met gelijke liefde en zorg omringt. Dit heeft altijd grooten indruk op de bevolking gemaakt en niet weinig bijgedragen tot den bloei van de inlandsche Christengemeente.”

Dokter knikte goedkeurend. „Dat is te begrijpen.”

En hij dacht aan de afscheidswaarden van zijn vriend,

den advocaat: „Dan zijn jullie waarschijnlijk niet rijker in aardische goederen, want die heb je nooit nagejaagd.”

Neen, gelukkig niet. En dat dit tevens een weg kon zijn naar het hart van zijn menschen, die hij voor het Evangelie van Jezus Christus hoopte te winnen, vervulde hem met blijden moed.

Toen zij thuis kwamen, wachtte daar een verrassing. Op de voorgalerij stond een vaas met schitterende orchideeën. Er hing een enveloppe aan. Nieuwsgierig maakte moeder die open en las: Welkom en Gods zegen op uw arbeid. De familie Marks.

„Ik moest ze bestellen,” vertelde Martha, „maar ze kwamen te laat. Eigenlijk had ik ze vandaag nog niet eens verwacht.”

„Maar hoe wisten zij dat u hier was en hoe u heette?” vroeg dokter. „Dát wisten wij niet eens toen we aan boord waren.”

„O, het adres was heel grappig. Er stond: „Aan iemand die Hollandsch verstaat in het Zendings-ziekenhuis te Barawa.” En aangezien ik de eenige Hollandsche hier was, kwam de brief goed terecht.”

„Echt iets voor de Marksens,” lachte moeder; maar Ella zag dat mama's oogen vochtig waren, toen zij zich over de sierlijke bloemen boog.

Acht uur was de tijd voor het avondeten, en daarna kwam Martha met Adenda en Serina binnen om met elkander den dag te eindigen.

Dokter Walstijn las: Ik ben de Goede Herder. De Goede Herder stelt Zijn leven voor de schapen.....

Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn; deze moet ik ook toebrengen.

..... En het zal worden ééne kudde en één Herder.

En terwijl die eerste dag op het nieuwe arbeidsveld ten einde spoedde en hij met zuster Martha de rondte deed, hoopte dokter Walstijn vurig, dat het vele schapen zouden zijn, die hij tot de schaapskooi van den Goeden Herder mocht leiden.

HOOFDSTUK III

De aardbeving

Den volgenden morgen werd Ella reeds vroeg gewekt, doordat moeder bij haar binnenkwam.

„We gaan uit,” zei ze. „’t Is nu het heerlijkste uur van den dag om een wandeling te maken. Vanmiddag kun je dan wel wat langer slapen.”

„Best,” vond Ella, terwijl zij nog slaapdronken uit bed stapte en naar den handdoek greep.

„Ga nu niet baden,” zei moeder. „Dat water hier is in de vroege verschrikkelijk koud, ik heb er juist een proefje van gehad. Doe het maar als we terugkomen.”

„Ja,” knikte Ella. Ze plonsde water in de waschkom en na eenige aansporingen van moeder om voort te maken, gelukte het haar om met een kwartiertje klaar te zijn en gingen zij op stap.

Het was buiten, in de overschaduwde breede lanen, koel maar ook vochtig.

Tusschen de boomen hing ’n grijze nevel, die hen in het begin rillen deed.

„Hu,” zei Ella, „nu word ik pas goed wakker, wat is het koud, hè, mam.”

Moeder genoot er van. Zij vond dat dit zoo begeerde bergklimaat op het midden van den dag toch verbazend veel geleek op een Hollandsche hittegolf en met welbehagen snoof zij de koude lucht op.

Op de hoofdwegen begon het al levendig te worden. Half gekleede inlanders, die aan een stok over hun schouder hun pakken koopwaar torsten en door het sukkeldrafje, dat zij urenlang wisten vol te houden, zeker geen last van de koude hadden.

Maar zij, die op hun gemak langs den weg kuierden, hadden ter beschutting zich gehuld in de deken, waaronder zij 's nachts sliepen.

„Stel u toch eens voor, moeder,” grinnikte Ella, „dat u en vader op 'n kouden wintermorgen zóó toegerust een wandeling gingen maken.”

„Dan zouden wij waarschijnlijk een oploopte veroorzaakt hebben,” lachte moeder.

Zij waren nu van den grooten weg afgeweken en gingen door smalle, met bamboe overgroeide kamponglaantjes.

Aan weerszijden achter de bamboeafrostering lagen tusschen de boomen de eenvoudige huisjes der inlanders met hun daken van gevlochten blad.

Wanneer zij in zoo'n laantje soms een inlander tegenkwamen, ging die gehurkt aan den kant zitten, wachtend tot moeder en Ella voorbij waren, om dan zijn weg weer te vervolgen.

Een enkele maal vroeg er een op zangerigen toon: „Waar gaat u naar toe?”

En moeder, die deze gewoonte wist, antwoordde dan: „Een wandeling maken. Wij zijn van 't Zendings-ziekenhuis.”

Ella maakte voortdurend vergelijkingen met Holland en hier. „Dat zou bij ons toch onbeleefd zijn, hè mam, als groote menschen aan elkander vroegen: waar ga je naar toe!”

„Het zou in elk geval een beetje nieuwsgierig lijken. Maar hier is het nog een gewoonte, uit vroeger tijden overgebleven, toen er wel eens een Europeaan op reis ging om nooit weer terug te komen; hetzij door een ongeluk, hetzij door den moedwil van een vijandig gezinden inlander.

Toen heeft een wijze Gouverneur-Generaal deze gewoon-

te ingevoerd en was de bevolking verplicht de vraag aan iederen reizenden Europeaan te stellen, zoodat men later altijd eenige gegevens had om op het spoor van zoo'n verongelukte te komen.

Gelukkig is dat nu reeds lang niet meer noodig en ik denk, dat de meeste menschen, die de vraag doen, zelf de herkomst van deze gewoonte niet weten."

Telkens als zij uit zoo'n donker begroeid kamponglaantje kwamen trof hun het ruime, vrije uitzicht over de rijstvelden, die traspgewijze tegen de hellingen lagen.

Karbouwen liepen voor den ploeg of kwamen in troepjes van acht of tien terug van het land.

Moeder vond het griezelige beesten. „Ik ben altijd blij als we zoo'n kudde voorbij zijn. Ze kijken je zoo kwaad-aardig aan. O, kijk eens, Ella, daar loopt een beek; zoo- maar langs de voordeur van die menschen! Laten we dien weg nog nemen en dan naar huis!"

Zij liepen er door en waren bijna aan het einde, toen plotseling een kudde van wel twintig buffels het laantje inzwenkte en in stevigen draf recht op hen afkwam.

De schrik sloeg beiden om het hart.

De dieren zouden waarschijnlijk kalm passeeren, maar moeder zei: „Ik heb zoo'n idée, dat ze over ons heen zullen loopen, als we niet opzij gaan. En waar moeten we naar toe!" Aan weerszijden waren zij ingesloten door de heg, ze konden alleen nog maar rechtsomkeert maken.

„Een eindje terug heb ik een bruggetje gezien," zei Ella en zenuwachtig trok zij moeder mee.

Met 'n minuut waren ze er en zagen toen meteen dat de goed onderhouden brug toegang verleende tot een ruim, vierkant huis. Achter hen dreunde de grond van het gestamp der karbouwenhoeven.

„We moesten dat huis maar binnen gaan," stelde moeder voor. „Ik heb wel eens gehoord dat buffels zoo nieuwsgierig zijn, vooral als het blanken geldt en verbeeld je dat ze uit louter belangstelling achter ons aan kwamen."

Zij liepen om het huis heen. Aan den achterkant was een

nauwe ingang, zonder deur. Dat eenzelfde ingang ook aan den tegenovergestelden wand was, zagen moeder en Ella op dat oogenblik niet. Daarbinnen was het schemerig donker.

„Wat een groot huis! 't Is zeker van een rijken Chinees,” meende moeder. En kordaat stapte zij naar binnen, op den voet gevolgd door Ella.

Maar op hetzelfde oogenblik gaf ze een gillette van schrik, pakte Ella bij den arm en duwde haar meteen weer naar buiten.

„Zag je dat?”

„Neen, moeder! Wat dan?” vroeg Ella, ongeduldig van angst.

„Net tegenover ons kwam die heele kudde buffels naar binnen sjokken! 't Is de stal van die dieren!”

„O, mam!”

„Hoor eens, wat 'n gesnuif en gestommel! Zouden ze er nu allemaal in zijn, zoodat de weg voor ons vrij is?”

Ella, die over haar ergsten schrik heen was, keek om een hoekje. „'t Is er zoo donker, je ziet niets. Laten we het er maar op wagen.” Zij liep vooruit.

„Ja hoor, mam, niets meer te zien, de dames zijn allemaal binnen!”

„En ik dacht nogal,” zei moeder, terwijl zij het bruggetje weer overgingen, „dat het 't huis van een rijken Chinees was.”

„Wat zal vader lachen, als hij 't hoort,” genoot Ella. En opeens begonnen ze allebei te schateren.

„Ik moet mijn angst voor die dieren nu maar meteen afleggen,” vond moeder, „want het zou ons tot allerlei dwaasheden kunnen voeren.”

Tegen acht uur waren ze weer thuis en onder het ontbijt genoot vader van het verslag, dat moeder en Ella van hun morgenwandeling deden.

Daarop vertelde vader, dat er een zieke man was binnengebracht en het in de vroegte reeds tamelijk druk was geweest.

„Mag ik elken morgen zuster Martha op de kinderzaal gaan helpen?” vroeg Ella. „Ik zal het heusch beter doen dan gisteren.”

„Dat zullen we bij gelegenheid wel eens aan de zuster vragen. Maar in elk geval moet je 's morgens tot tien uur wat schoolwerk maken, anders vergeet je alles wat je op school hebt geleerd.”

„Griezelig,” zuchtte Ella.

„Vanmorgen heb je nog vrijaf om de beloofde brieven aan grootmoeder en Florine te schrijven,” vertelde moeder, „maar dan voortaan elken dag je taak schoolwerk.”

Ella ging aan het werk en toen de brieven geschreven waren, zag zij kans om zuster Martha op te sporen, zonder vaders verbod, in de zalen der volwassenen te komen, te overtreden.

„Wilde je mij 's morgens een uurtje komen helpen? Goed, hoor! Dat vind ik erg prettig! Kom dan om halfelf in het verband-kamertje, daar is altijd wel iets te doen.”

Dat was Ella's bedoeling niet.

„Nee, zuster, ik wilde meehelpen de zieke kinderen verplegen.”

Er kwam een verlegen uitdrukking in Martha's oogen.

„Maar Ella, dat kan niet en dat zullen je ouders ook niet goedvinden. Want dikwijls hebben de kinderen iets dat min of meer besmettelijk is.”

„Maar weet je wat,” vond zuster Martha er op, toen ze Ella's teleurstelling zag. „De kleinste van twee jaar, Ani heet ze, die heeft alleen maar een verlamd beentje; doch overigens is zij gezond, dus haar mag je wel eens laten drinken of de handjes wasschen. En dan mag je natuurlijk ook wel een spelletje met ze doen of iets voor hen zingen! Dat vinden ze altijd heerlijk.”

Ella besloot voorloopig dan maar tevreden te zijn met haar bescheiden deel.

Toen zij later aan vader en moeder vertelde, dat zij op de kinderzaal mocht helpen van de zuster, vonden beiden 't wel goed, vertrouwend op zuster Martha's waakzaam oog.

Van nu aan brak voor Ella iederen dag het feestelijke oogenblik aan dat ze haar boeken dichtklapte en naar de kinderafdeeling huppelde.

De kleine zieken waren dan allemaal geholpen en lagen tevreden in hun frissche bedjes.

Maar in de verbandkamer waren dan nog altijd wel wat verbandjes op te rollen, poederdoosjes weg te ruimen, en allerlei gemakkelijke werkjes, die zuster Martha zorgvuldig voor Ella bewaarde.

En dan kwam om halftwaalf dat genoeglijke oogenblik dat Serina naar de keuken ging en met de chocolade terugkwam. En na 'n paar weken vroeg zuster Martha zich af, hoe zij het stellen zou als het kind naar school ging. Want Ella, met haar levendigen aard, had haar heelemaal opgefleurd.

Op de morgenwandelingen merkte zij dingen op, die Martha, al den tijd dat zij in Indië was, nooit gezien had, of er in elk geval geen aandacht aan geschonken had.

Eens deed ze een inlandsche vrouw na, die aan één stuk door had loopen mopperen tegen een kind, dat ze op haar rug in een slendang droeg. En Martha en Serina lachten, tot de tranen haar over de wangen rolden.

Maar moeder zei eens op zoo'n morgenwandeling: „Ik geloof, dat ze je allemaal verschrikkelijk verwennen, meisjelief.”

Maar Ella vond van niet: „Waarom, mam? Het is immers heel gewoon, dat die inlandsche vrouwen opzien tegen een blankel Onlangs streek een van de baboes al hurkend langs mijn beenen en zei: prinsesje!”

„'t Is toch niet waar!” schrok moeder. „Wat 'n onzin.”

„Nu ja, 't was ook dwaas,” stemde Ella toe. Maar inderdaad vond zij al die vereering van de inlanders heel prettig en langzamerhand vanzelfsprekend.

„Als ik groot ben wil ik ook verpleegster worden, mam en dan hier vader helpen.”

„Het is moeilijk genoeg wat je kiest, Ella.” Er was iets in moeders toon dat Ella trof.

„Heeft vader dan zulke ernstige zieken, mam, of worden ze niet gauw genoeg beter?”

„Nee, dat niet. Tot nog toe gaat in dat opzicht alles naar wensch. Maar je weet toch, dat vader niet alleen dokter is, maar ook zendeling. En het is heel moeilijk om eens ernstig met de menschen te praten. O, ze luisteren wel en zeggen op alles ja, maar verder komt men niet. Men moet veel geloof en veel geduld hebben, en” voegde moeder er zachtjes als voor zichzelf aan toe: „de minste van allen willen zijn.”

Dit laatste begreep Ella volstrekt niet. En gedurende de wandeling bleef zij er over peinzen. De minste van allen!

Dat was je hier heelemaal niet!

Je was hier de meeste van allen! Ze keken tegen je op. Ze bogen voor je en ze noemden je: prinsesje! Nee, de minste was je hier zeker niet! Maar ze durfde met mam niet verder over dit onderwerp te praten. Mam was al zoo geschrokken van dat prinsesje!

Op een avond had zuster Martha, zooals zij wel meer deed, op aandringen van mevrouw, in het doktersgezin den maaltijd gebruikt. En vóór zij daarna met dokter Walstijn de rondte ging doen, toefden zij met z'n allen nog even op de donkere achtergalerij, van waar men een prachtig vergezicht had.

De maan belichtte, helder als een aanbreekende dag, de bergtoppen en wuivende klapperboomen. Zelfs de bosschen tegen de berghellingen aan, kon men onderscheiden. Alleen de valleïën schenen in diepe duisternis gehuld.

„Wat een prachtig gezicht is toch zoo'n maanlichte avond,” merkte de dokter op.

„Ja,” antwoordde Martha, „daarvan geniet ik nog altijd net zooveel als toen ik pas in Indië kwam. Alleen die kratterranden daarginds kunnen mij niet bekoren, die vind ik dan altijd zoiets dreigends hebben.”

„Beleefde u wel eens een aardbeving hier?” vroeg mevrouw.

„Niet bepaald een aardbeving. Het waren meer aardchokken, juist alsof er een golfslag onder den grond door-

ging. Dat kan natuurlijk ook gevaarlijk zijn, maar tot nog toe zijn we voor ongelukken bewaard gebleven."

„Hoe gedragen de inlanders zich in zulke oogenblikken?"

„Op enkele, zeer gunstige uitzonderingen na, slecht," antwoordde Martha. „Ze zijn heel gauw hun hoofd kwijt en maken elkander overstuur. Daarom is het zoo goed, dat zij in gewone tijden tot ons leeren opzien en ons volkomen vertrouwen, daardoor houden wij hen in bedwang als er gevaar dreigt, tenminste," voegde Martha er aan toe, „wanneer wij zelf onze kalmte kunnen bewaren."

„Natuurlijk," bevestigde de dokter. En na nog een laatsten blik op het bergland geworpen te hebben gingen zij de gebouwen rond.

En Ella, die dit gesprek gevolgd had, dacht: zie je nu wel, zuster Martha zegt het zelf, dat het zoo goed is als de menschen tegen je opzien. En dat wil toch zeker niet zeggen, dat je de minste bent van allen. Zuster Martha was hier al zoo lang, die zou het toch wel weten.

Eenige dagen later was er bezoekdag in het ziekenhuis.

„Nu is het opletten," had Martha 's morgens gezegd. „Want die bezoekers brengen allerlei dingen voor de zieken mee, die ze niet mogen hebben."

En daarom was zuster Martha dubbel waakzaam in de kinderzaal, en namen mevrouw en dokter de zorg voor de grooten op zich.

Ella kon in haar kamer iedereen het hek zien binnenkomen, en dien morgen voerde zij al heel weinig uit.

Het was zoo'n grappig gezicht, die menschen te zien, beladen met allerlei geschenken.

Eenigen, die ver weg woonden, hadden zelfs een etensdrager bij zich en een mat om op te zitten. Want daar zij voor de gezelligheid soms met z'n tienden kwamen om één patiënt te bezoeken, was er voor zoo'n dag heel wat eten noodig.

Na den zieke begroet te hebben, werd dan voor het bed de mat uitgespreid, de eetwaren er op geschikt en begon de maaltijd.

Zij maakten het zich zoo huiselijk mogelijk en bovendien een verschrikkelijken rommel.

Telkens vroegen ze aan „toewan” dokter en mevrouw of de zieke van dat en van dat ook mee mocht eten en omdat beiden nog heelemaal geen begrip van al die poespasjes hadden, zeiden ze voor de zekerheid maar telkens „neen.” Alleen voor de droge gebakjes, in een pisangblad gewikkeld, durfden zij veilig hun toestemming geven.

Dezelfde tafereeltjes speelden zich natuurlijk ook in de kinderafdeling af. En Ella herkende de zaal bijna niet meer, toen zij er klokslag halfelf binnenkwam.

Het gelek een kleine markt.

Geschenken, eetwaren, van alles was tusschen de bedden uitgestald en Ella had de kleine zieken nog nooit zoo levendig gezien. Zij snaterden, dreinden, hadden telkens een „tinka”, zooals de Javanen een booze bui van de kleintjes noemden, en het geleken dezelfde kinderen niet meer.

De bezoekers wisten natuurlijk reeds lang, dat de nieuwe dokter was gekomen. En dat die dokter behalve zijn vrouw ook nog een dochttertje bij zich had.

Martha wenkte Ella in een hoekje van de zaal. „Als ze je geschenken aanbieden, dan aannemen, hoor. Het zou een ernstige beleediging zijn als je weigerde.”

„Ja,” lachte Ella. En het duurde niet lang of het eerste cadeau werd haar in den vorm van een pisangblad vol lekkernijen, al buigende, aangeboden.

„Trima kassi banja, ik dank u wel,” zei Ella, die reeds 'n paar Maleische woorden machtig was.

„Ah! Trima kassi banja kombali, ik dank u wel dat u mij bedankt,” werd haar hoffelijk teruggeantwoord.

„Zoo hadden wij 'n poosje aan den gang kunnen blijven,” glunderde Ella later tegen zuster Martha.

De anderen hadden zeker maar gewacht tot een van hen begon, want nu werd Ella opeens met geschenken overladen.

Sommigen hielden er zelfs een kleine toespraak bij en bedankten haar, dat ze zoo lief met de kindertjes speelde.

„Hoe weten die menschen dat allemaal?" vroeg ze later aan Martha.

„Dat snap ik zelf ook niet," moest de zuster bekennen. „Ik weet zeker, dat toen jelui hier nog geen dag waren, al die menschen uit de verst verwijderde kampongs in den omtrek het wisten, en de meesten kunnen niet lezen of schrijven. Maar de nieuwtjes schijnen hier te gaan als een loopend vuurtje."

Tegen twaalf uur pakten de meesten hun boeltje weer bij mekaar en vertrokken.

Enkelen, voor wien de reis op één dag heen en terug te vermoeiend was, mochten in de bijgebouwen blijven slapen om den volgende morgen bij het kriecken van den dag te gaan.

En toen het bezoek weg was, kwamen de baboes met hun bezems en veegden de zalen schoon.

„Bezoekdag is de eenige dag dat ze hier vrijen toegang hebben," zei zuster Martha, met een knipoogje tegen Ella.

„En als ik de poppen nog eens laat dansen, hè!"

„Wanneer moet dat gebeuren?"

„Zondag, na het rustuur!"

„Nu, goed dan," stemde zuster Martha toe.

Ella goot een kom vol frisch water en begon Ani de handjes en 't gezicht te wasschen.

„Was 't lekker, wat papa voor je meebracht?" vroeg zij onder het geplas door.

De kleine smakte met haar tong. „Papa zoet," zei ze.

„En jij ook, lief diertje," zei Ella, haar troetelkind knuffelend.

Na den drukken morgen gingen allen een uurtje rusten.

„Ik geloof dat we onweer krijgen," zei moeder, kijkend naar de donkere wolkengevaarten, die van alle kanten kwamen opzetten.

„Dat zal de atmosfeer oprisschen," meende vader. „Foei, wat is 't heet."

„Wie klaagt er in Indië nu over de warmte!" plaagde moeder.

Toen Ella op haar kamer kwam, viel zij puffend op haar bed neer. Ze was haast te lui om haar jurk uit te trekken.

Toch maar doen, dacht ze, hoe minder je aan had, hoe beter!

Maar ze bleef stil liggen.

Bah, wat was het warm! En dat hadden ze in Holland nu-een-koel-klimaat-genoemd-en-de-kapitein-van-de-boot...

En zoo, met haar jurk nog aan, viel Ella in slaap.

Toen begon zij te droomen, dat er ergens brand was. Gelukkig scheen de brandweer er óók te zijn, want je hoorde het water kletteren, al zag je er niets van. Enkel mooie, roode vlammen zag zij dansen en 't was haast jammer dat de brandweer ze bluschte.

En toen, midden in haar droom, werd zij wakker, klaar wakker. Hoor eens, daar ging een vrachtauto voorbij! Wat 'n zware!

Het heele huis kraakte er van!

Maar het volgend oogenblik zat zij overeind. Dat kon niet! Hier kwam nooit een vrachtauto voorbij! Hun huis lag een heel eind van den hoofdweg verwijderd.

Maar wat beduidde dat dan toch! Er was zoo iets vreemds om haar heen.

Zij gleed uit bed.

Nu was alles toch weer stil. Zou ze zich maar wat verbeeld hebben?

Ella was juist van plan om maar weer naar bed te gaan, toen er opnieuw iets begon te kraken. De lamp in het midden van de kamer trilde.

En opeens klonk er buiten 'n angstig geroep: „linoe! linoe!”

Linoe? Wat betekende dat? Ella had het woord nooit eerder gehoord.

Zij liep de gang in en toen naar de voorgalerij.

Achter haar ging een deur open. Moeder riep angstig: „Ella! Ella! Ben jij daar? Blijf hier, kind. Ik weet niet wat het is, maar er gebeurt iets!”

Daar kwam met groote passen zuster Martha aan. Vader ging haar tegemoet.

„Dokter!” riep zij reeds vanuit de verte. „Wat zullen wij met de zieken doen? De aardbeving houdt aan en men kan nooit weten of het ernstig wordt.”

Een aardbeving! Was dit nu een aardbeving? Het kon gebeurd zijn, zonder dat men tot het besef kwam er een beleefd te hebben.

Moeder, vader en zuster Martha overlegden snel hoe te handelen.

„Zouden wij niet den zekersten weg gaan en de zieken naar buiten brengen?” vroeg dokter.

„Ja, maar, er dreigt 'n zwaar onweer. Als wij ze maar eerst op de galerijen hebben, kunnen we nog even afwachten hoe 't wordt, vindt u niet? De baboes zijn ginds allen op hun post.”

„Heel goed,” knikte de dokter. „Maar ik zal u er twee van zenden voor de kinderafdeeling, want wij hebben immers nog ons huispersoneel, als 't noodig is.”

„O ja, daaraan heb ik niet gedacht. En Kariman is verstandig,” antwoordde zuster Martha. „Zal ik Ella maar meenemen?” vroeg ze meteen.

Het was de beste oplossing. Zij kon bij de kleintjes mischien nog wat helpen en vader en moeder zouden met de verhuizerij van die groote menschen hun handen vol hebben.

„Kom maar gauw mee,” zei Martha.

Ella liep al vooruit. Zij vond het wel leuk om eens te toonen wat zij kon, nu er daadwerkelijk gevaar dreigde.

In de zaal waren de meisjes bezig de kinderen uit bed te halen. Ook de twee baboes kwamen spoedig opdagen. En zuster Martha regelde alles, kalm, opgewekt, alsof het de gewoonste zaak ter wereld was.

„Mag ik Ani?” vroeg Ella.

„Jawel, ik zal je haar wel aangeven, als de anderen maar eerst buiten zijn.”

Er stonden al 'n paar bedjes op de galerij.

En daar niemand bepaald liggen moest, werden zij, luchtig in een dekentje gewikkeld, met z'n vieren in één bed gepakt. Dat was nog eens 'n pretje!

Ella zat tusschen de bedjes in met Ani op schoot.

„Niet daar gaan zitten, Ella,” verzocht de zuster. „Kom maar aan dezen kant. Hier bij moeder Lodok is nog plaats genoeg.”

Ella pakte gehoorzaam het kleintje op en wilde verhuizen. Zuster Martha had van te voren den beugel verwijderd, die altijd om het zieke beentje zat, zoodat de kleine niet zwaar was. Maar bijna had Ella van schrik Ani uit haar armen laten glijpen. Want een bliksemstraal, fel en hevig, zette hen allen in een geel-blauwen gloed, en dadelijk daarop viel geweldig de donderslag, veelvoudig door de bergen weerkaatst. De bedjes trilden er van.

Binnen viel een glas kletterend op den grond in stukken.

Van de kleine zieken begonnen er 'n paar te schreien.

Stilzwijgend stonden de baboes op, namen de angstigsten uit bed en deinden er sussend mee heen en weer.

Zij vroegen niet aan zuster Martha of 't wel mocht. Zij wisten dat de Nonja niet onredelijk was en dat dit, in een uur van gevaar, moest worden toegestaan. Ze deden het ook niet brutaal, maar met een rustige waardigheid, die Martha wist te begrijpen en te waardeeren.

En donkerder drongen de wolken oopen, loodzwart hingen zij boven hun hoofd.

Dan opeens begon het huis achter hen weer te kraken, heviger dan daar straks.

De lampen slingerden heen en weer.

„Linoe, linoel!” waarschuwden de baboes. Met een greep hadden zij twee, drie kinderen tegelijk in de armen. De meisjes volgden hun voorbeeld. En weg vluchtten zij, het open veld in! Weg van het huis, dat dreigde gevaarlijk te worden.

Ella en zuster Martha, die Ani had overgenomen, volgden. Martha schoorvoetend.

Zij was in tweestrijd wat nu eigenlijk het beste was. Want buiten dreigde even groot gevaar.

Maar onder die galerij waren ze ook niet veilig.

Hoe zouden dokter en mevrouw het maken, dacht ze bezorgd. Al die angstige mensen.

Haar hart popelde om er even heen te loopen, maar ze durfde niet weg.

Op het open grasveld hurkten de inlandsche vrouwen met de zieken dicht bijeen. Ella en Martha stonden bij hen.

Dan volgden de bliksemflitsen en donderslagen elkander onafgebroken op en begon het te regenen.

„Houd jij Ani nog even vast, Ella,” verzocht zuster Martha. „Ergens in een kast moeten nog pajongs zijn, ik ga ze halen.”

„Niet doen, zuster,” waarschuwde Adenda. „Zie eens, het huis schudt nog.”

„Het moet,” besliste Martha. „Als het erger wordt zou die koude regen de kinderen doodziek maken, ik ben in een oogenblik terug.” Zij duwde Ella het kleintje in de armen en liep naar huis.

Ella sloeg haar jurk over Ani's hoofd, om haar zóó te beschermen tegen den regen, die geleidelijk in hevigheid toenam.

Zij voelde zich, nu zuster Martha weg was, allesbehalve op haar gemak.

Kwam de zuster nu maar terug!

Was ze maar heelemaal niet gegaan!

Zoo'n hevig onweer had zij nog nooit beleefd. Ze waren nu bijna voortdurend omringd door dat vreemd geel-blauwe licht, dat heel den omtrek zoo'n angstwekkend aanzien gaf.

Toen was het opeens of er in de lucht iets kraakte! Van boven tot onderen opengespleten viel op geringen afstand en onder hevig gekraak een klapperboom ter aarde, in zijn val een gedeelte van een dak verpletterend.

Ella had niets gezien. Verblind door het felle lichten, had zij alleen maar het onheilspellend kraken gehoord en in één moment opgemerkt de ontstelde gezichten rondom haar.

Toen gaf zij zich geen rekenschap meer van wat er gebeurde, noch van wat zij zelf deed. In haar hoofd was slechts plaats voor één gedachte. Vluchten! Vluchten!

Weg van hier, waar de aarde dreigde en de hemel dreigde met den dood!

Niet achtend de kleine Ani, vielen haar armen plotseling slap naar beneden.

Moeder Lodok strekte bijtijds de hare uit om het kind op te vangen.

Ella liep in één ren door naar huis, juist toen Martha van den anderen kant met de regenschermen terugkwam en haar zag gaan.

Het voorval bracht Martha in groote ongelegenheid. Zij wilde Ella achterna en haar terughalen; het werd gevaarlijk in huis. Maar aan den anderen kant durfde zij haar menschen niet alleen te laten. Zij deed wat het eerst gedaan moest worden: de pajongs omhoog.

Iedere pajong had de grootte van een kleine tent en nu zaten zij tamelijk goed beschermd voor den dichter neerstralenden regen.

Maar Martha had geen rust. Ella moest terugkomen. Desnoods met geweld teruggehaald worden. Het was op 't oogenblik weer rustig, maar zoolang het onweerde, konden ook de aardschokken zich herhalen; dat ging zoo vaak te zamen, had zij opgemerkt; en de natuur werkte altijd met overrompelende snelheid, men wist nooit wat het volgend oogenblik brengen zou.

Ze zei 'n paar woorden tot de meisjes en de baboes. Vermaande hen om toch vooral rustig te blijven. Er kon toch niets gebeuren dan wat Toewan Allah in zijn wijsheid beschikte. En toen liep ze snel naar het doktershuis.

Zooals zij wel vermoedde was Ella in haar kamer gevluht. Zij lag voorover op den divan en beefde over haar geheele lichaam.

„Ella, kom mee! Het is gevaarlijk om hier te blijven!” Zuster Martha trok haar overeind. Maar Ella stribbelde tegen. „Neen, neen, ik durf niet.”

„Je kunt hier niet blijven. Het is nu overal gevaarlijk, dat weet ik wel, maar hier toch het ergste.”
Doch Ella bleef standvastig in haar weigering.

Opeens begon het huis weer te trillen en toen trok Martha, vastbesloten, haar van den divan. „Gauw, gauw meel!”

Ella moest gehoorzamen; ze had op dat oogenblik geen wil meer. Martha sloeg een arm om haar heen en duwde haar zoo mee naar buiten.

Maar op de voorgalerij gekomen, deinsde toen zelfs zuster Martha angstig terug.

De regen gudste in dichte stralen neder, recht voor haar uit danste iets, dat een groote vlam gelek en zich plotseling sissend over het veld verspreidde.

Rondom scheen de lucht als in vuur te staan, en achter haar was het krakende huis.

Zóó angstig en verlaten had zij zich misschien nimmer te voren gevoeld.

Maar toen begon er binnen in Martha iets te spreken: Al daalde ik zelfs ter helle neder, zie Gij zijt daar.....

Al ging ik in een dal der schaduwe des doods, ik zal geen kwaad vreezen, want Gij zijt met mij.....

Dat was het wat zij op dat oogenblik noodig had. En moedig nu, de bevende Ella tegen zich aangeklemd, ging zij in den dichten regensluier op zoek naar het troepje, dat zij weldra vond en dat angstig op haar terugkomst wachtte.

Adenda reikte haar een pajong toe en zóó, Ella steeds vasthoudend, bleef zij staan tot het onweer voorbij was.

Daarna hield ook de regen op. In een oogwenk was toen de hemel schoongeveegd en scheen helder en warm de zon op de dampende aarde.

De overgang was zoo plotseling gegaan, dat het was of men uit een benauwden droom ontwaakte.

Het eerste wat Martha deed was Ella naar huis brengen en in bed stoppen. Zij was, niettegenstaande de pajong, doornat geworden.

„Je moet maar probeeren te slapen,” zei ze en wierp luchtig een dekentje over haar heen. Na die bui was de temperatuur er frisch genoeg voor.

Toen werden de zieken weer in de zaal gebracht. Het laatste half uur was er geen aardschok meer waargenomen

en kon men hopen dat ook dit gevaar voorbij was, al bleven alle deuren wagenwijd openstaan.

Daarop ging Martha naar de andere afdelingen.

Niemand had letsel bekomen. De menschen hadden zich goed gehouden, vertelde mevrouw. „Was Ella niet bang?”

Martha vertelde met 'n paar woorden wat er voorgevallen was en toen moeder daarop naar huis ging en voorzichtig haar deur openmaakte, lag Ella in een onrustigen slaap. Op haar teenen sloop zij de kamer weer uit.

Tegen den avond werd Ella wakker en geleidelijk drong het tot haar door wat er dien middag gebeurd was.

In gedachten doorleefde zij nog eens al den angst, die haar overviel bij dat vreeselijke gekraak; die ontstelde gezichten. En toen...? Toen was zij weggelopen!

Maar er was nog iets anders gebeurd.

O! Opeens herinnerde zij het zich. Ani!

Wat had zij met Ani gedaan? Ze wist het niet meer. Op alle manieren trachtte zij het zich in te denken, maar telkens liet de herinnering haar op dat punt in den steek.

Zachtjes ging de deur open. Zuster Martha keek om een hoekje.

„Zuster!”

„Zoo, ben je wakker!” Martha kwam naderbij. „Ik heb je toch niet wakker gemaakt?”

„Neen, ik sliep al niet meer. Maar luister eens, wat gebeurde er met Ani, toen ik wegliep?”

Ella vroeg het met iets angstigs in haar stem, dat zuster Martha niet ontging.

„Niets ergs, hoor. Zij glipte uit je handen, maar moeder Lodok hield haar tegen. Ze heeft zich niet bezeerd.”

„Dus ik liet haar vallen,” dacht Ella. „Wat zullen ze wel van mij denken.”

„O, kindlief, tob dáár niet over. Ze hebben allemaal met je te doen.”

„Maar Ani had wel een ongeluk kunnen krijgen,” zei Ella met trillende lippen.

„Er had vanmiddag zooveel kunnen gebeuren wat niet gebeurd is en je bent nog zoo jong. Later zul je dapperder zijn,” troostte zuster Martha, maar zij zag dat Ella niets tevreden was.

„Op jouw leeftijd weet ik ook niet wat ik gedaan zou hebben, Ella. Maar later heb ik vaak God gebeden, dat Hij in gevaar mij daarvoor bewaren mocht, dat ik, uit angst voor eigen leven, een ander letsel toe zou brengen. Dat gebeurt vaak genoeg,” zei Martha peinzend. „En het lijkt mij zoo vreeselijk om later met die gedachte rond te moeten loopen: ik ben er zelf wel goed afgekomen, maar ten koste van een ander. Maar zie je, Ella, dat geldt allemaal voor groote menschen, maar nog niet voor jou, dus troost je nu maar. Als je morgen in orde bent, kom je mij weer helpen, hè! Afgesproken!”

Moeder had zeker hooren praten. Ze kwam tenminste met een kopje thee en zuster Martha ging heen.

„Voel je je al wat beter, kind?”

Ella knikte. En omdat zij behoefte had die innerlijke ontevredenheid met zichzelf weg te krijgen, begon ze ook weer tegen moeder over Ani.

„En moeder, nu geloof ik wel dat 'k begrijp, wat u op dien morgen bedoelde, toen u zei: Men moet de minste van allen zijn. Ik ben vanmiddag wel de minste van allemaal geweest, hè?”

Moeder kon 't niet helpen dat zij even moest glimlachen. „Het was niet dat vader in iets te kort schoot, Ella, en daardoor de minste was. Buitendien zei ik ook de minste willen zijn en wat ik meende was dit. Kijk, de menschen willen vader wel als dokter, maar als zendeling zetten zij hem vaak opzij. En nu is het nooit prettig om opzij gezet te worden. Dan kan het zoo licht gebeuren, dat men zich gekwetst voelt. En dat mag natuurlijk niet. En om dat nu te voorkomen is er maar één weg: dat je God dagelijks vraagt om in ootmoed Zijn werk te mogen doen en altijd geduld met de menschen te hebben. Ook wanneer zij je als zendeling niet begeeren.

Wanneer vader alleen maar dokter was, zou hij het veel gemakkelijker hebben.

Nu, kind, ik geloof dat ik dokter Baars hoor; die zou vandaag komen om het een en ander te bespreken, dus ik moet weg. Trek je dat van vanmiddag nu maar niet zoo aan. Het was ook noodweer en je bent nog niets gewend, dus behoef je jezelf ook niets te verwijten. Dag Ella."

Moeder boog zich over Ella heen, kuste haar en ging weg in de vaste overtuiging dat zij haar dochtertje tevreden had gesteld.

Maar dat was Ella in 't geheel niet.

Want wat helpt het of anderen al zeggen dat alles in orde is, wanneer je eigen geweten het tegendeel beweert.

Wanneer dat geweten je verwijt: wat ben je toch hoogmoedig geweest! Je vondt het maar heel gewoon, dat baboe prinsesje tegen je zei.

Was dat nu zoo erg? bracht Ella er tegen in.

Ja, dat was heel erg en van dat alles weten moeder en zuster Martha immers niets, dus kunnen die je gemakkelijk troosten. Je voelde je heel hoog boven de menschen hier verheven en voor God zijn we allen gelijk, dat heb je vanmiddag toch zeker wel gevoeld.

Ja, die les had Ella wel geleerd.

Ze bleef onrustig in bed rondwoelen en eindelijk zag ze maar één weg om weer tot rust te komen.

Ze knielde neer en bad: Lieve Heiland, vergeef mij mijn hoogmoed, mijn verkeerde gedachten. Ze bad lang en ernstig en toen daalde langzamerhand rust en vrede in haar hart. Toen ook kon zij danken dáárvoor dat er met Ani niets gebeurd was.

Moeder kwam later op den avond nog eens bij haar en dacht: het is goed dat wij daarstraks dat gesprek gehad hebben. Ella ziet er alweer veel opgewekter uit. En moeder wist niet, dat zij zich dezen keer in haar dochtertje vergiste.

Toen Ella den volgenden morgen ontwaakte, voelde zij zich alweer veel beter, en maakte zij met moeder de gewone ochtendwandeling.

Ze zag er toch wel 'n beetje tegenop om daarna weer de anderen onder de oogen te komen.

Maar het werd haar gemakkelijk gemaakt.

„Kassian, arme non zóó geschrokken,” werd haar met een vriendelijk knikje toegefluisterd.

Op de zaal sloeg Ani de armpjes om haar hals, en zei: „Ella zoet.” Dat was haar gewone begroeting.

Maar Ella wist wel, dat al die vriendelijkheid haar niet gelukkig zou gemaakt hebben, als zij niet had gekregen de vrede in haar eigen hart.

HOOFDSTUK IV

Kerstfeest

Er werd een man het ziekenhuis binnengebracht, die daar geen onbekende was.

Dokter Walstijn had hem meermalen opgemerkt, als hij zijn dochtertje, de kleine Ani, kwam bezoeken.

Hij was landbouwer. Niet rijk, maar betrekkelijk welgesteld en dokter wist dat hij nauwgezet zijn verplichtingen ten opzichte van Ani nakwam. Precies op tijd werden de onkosten aan haar verpleging verbonden, voldaan. De man noemde zichzelf Pa-Ani.

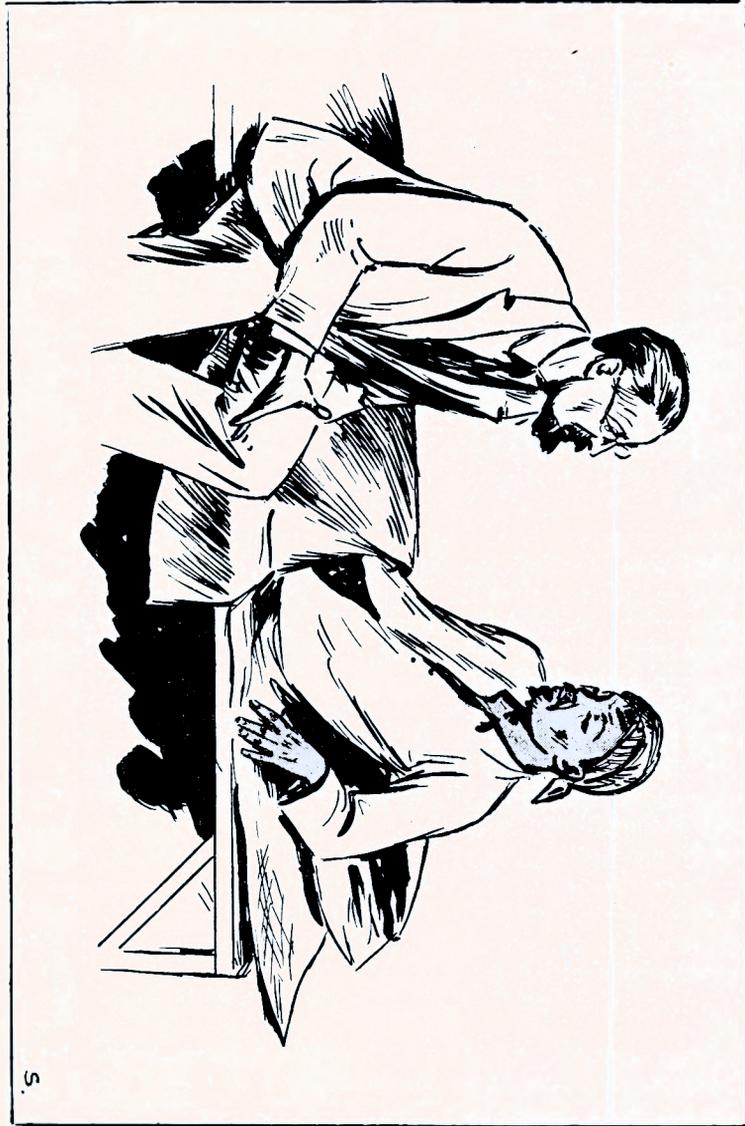
Hij had, op het land werkende, zich met een patjol in het been geslagen. Die wond was niet tijdig en voldoende gereinigd; de man bleek ook koorts te hebben en dokter vond het noodig hem een tijdlang in het ziekenhuis op te nemen.

Het duurde niet lang of dokter Walstijn kwam tot de ontdekking, dat Pa-Ani niet alleen een nauwgezet, maar ook een verstandig en ontwikkeld mensch was. Iemand met wien hij graag eens praatte. Ten slotte ging er bijna geen dag voorbij, dat dokter en Pa-Ani niet in een of ander gesprek gewikkeld waren.

Pa-Ani was een Mahomedaan, maar voelde een gemis in die leer.

„Ziet u, dokter,” zei hij eens. „Wij hebben Allah, dat is God. En dan Mahomed, zijn groote profeet!

Maar, Mahomed heeft veel bloed vergoten! Dat heeft uw

Jezus nooit gedaan! Mahomed heeft het ook wel tot onder het Kruis gebracht. Maar uw Jezus bracht het tot aan het Kruis."

"Hij heeft zichzelf daar gegeven, om ons tot God terug te brengen, want wij waren ver van Hem afgedwaald," zei dokter.

Dat begreep Pa-Ani niet.

"Wij zijn in de hand van Toewan-Allah! Hij mag met ons doen wat Hem goeddunkt. Hoe kunnen wij dan van Hem afdwalen?" Het was heel moeilijk om hem dit duidelijk te maken.

Dokter Walstijn bad in die dagen veel voor Pa-Ani. Hij hoopte vurig, dat deze verstandige, rechtschapen man tot het licht van het Evangelie mocht komen.

En daarom ook hield hij hem iets langer in het ziekenhuis dan strikt noodzakelijk was. Buitendien was hij langzamerhand van Pa-Ani gaan houden, zooals men houdt van een goed, betrouwbaar vriend.

Op zekeren dag bracht dokter Walstijn een in het Javaansch vertaald Nieuw-Testament voor hem mede en drong er op aan dat hij daar nu geregeld in lezen zou.

Pa-Ani nam het vriendelijk en beleefd aan, hoewel dokter Walstijn meende een glimp van verlegenheid in zijn oogen te zien.

Den dag daarop was Pa-Ani verdwenen.

Niemand had hem zien gaan. Hij was 's morgens vroeg in alle stilte vertrokken. Naast zijn bed lag het Nieuw-Testament. Toen dokter het opnam, viel er een briefje uit.

In beleefde woorden dankte Pa-Ani voor alles wat hij in het ziekenhuis genoten had. Boven alles ook voor de vriendschap van den dokter, die als een oudere broeder voor hem geweest was. Hij zou Toewan Allah smeeken al het goede van Hemel en aarde op zijn hoofd te doen nederdalen.

Maar. . . , Pa-Ani kon geen Christen worden en daarom deed hij in droefenis afstand van al het goede, dat in 't ziekenhuis zijn deel was geweest en ging heen!

Dokter Walstijn las het briefje met toenemende teleurstelling. Het werd hem te moede of met één slag al zijn zendingsarbeid ter neder lag en een groote verslagenheid maakte zich van hem meester.

Tegelijk rees ook de vraag bij hem op, of hijzelf misschien de schuld droeg. Of hij, in zijn ijver, te ver was gegaan en niet rustig had kunnen afwachten tot God zelf zou werken in het hart van Pa-Ani.

Hij wist het zelf niet meer.

Hij wist alleen maar dat hij zóó zijn hart op dien man gezet had, dat deze teleurstelling hem dubbel zwaar viel.

Zuster Martha begreep niet, dat dokter zich dit voorval zóó aantrok.

„Ik beschouw ons werk hier als zaaien,” zei ze. „Of wij maaien zullen is Gods zaak.”

Och ja, dat wist dokter ook wel, en in ieder ander geval zou hij zich er bij neergelegd hebben. Als het nu juist zijn vriend Pa-Ani maar niet geweest was.

Toch, terwijl hij zonder vreugde zijn werk deed, zou die dag niet voorbijgaan, zonder dat hij eenigszins getroost zou worden en iets zou zien van dat maaien, waarover zuster Martha gesproken had.

Er kwam een boodschap of dokter in kampong Karidanan een vrouw wilde bezoeken, liefst zoo spoedig mogelijk.

De boodschapper noemde den naam van de zieke en dokter Walstijn herinnerde zich haar. Zij was een lid van de inlandsche Christengemeente en eens, tegelijk met haar doodzieken man, in het ziekenhuis gebracht. De man was overleden, maar zij was beter geworden. Dokter herinnerde zich ook nog den dag dat zij weer naar huis ging.

Ze was toen erg verdrietig geweest, en hij had zich vorgenommen haar nog eens op te zoeken. Maar spoedig daarop was Pa-Ani gekomen en toen was het hem door 't hoofd gegaan.

De kampong was tamelijk dichtbij, zoodat hij besloot er heen te wandelen.

Ella zag haar vader uitgaan. „Mag ik mee, paps?”

„Zou jij moeder niet liever gezelschap houden?”

Mevrouw Walstijn was dien dag in bed gebleven met een lichten malaria-aanval.

„Moeder slaapt,” vertelde Ella.

„Nu, kom dan maar.”

Dokter vond het eigenlijk ook wel prettig zijn dochtertje bij zich te hebben, dat gaf eenige afleiding aan zijn sombere gedachten.

Bij het huisje gekomen, zagen zij op het erf een oude vrouw gehurkt bij haar vuurtje.

„Houd jij die grootmoeder maar gezelschap, terwijl ik binnen ben, Ella.”

Vader liep meteen door en stapte, bukkend voor den lagen ingang, het vertrek binnen.

In een zindelijke kamer lag op de balé-balé een vrouwtje.

Zij was erg jong, bijna een kind nog zooals zij daar lag en den dokter met vriendelijken blik begroette.

„Wat scheelt er aan?” vroeg hij op vaderlijken dokters-toon.

„Sakit-ati,” klaagde het vrouwtje.

Natuurlijk, dacht dokter. Als zij niet weten wat er aan scheelt, zeggen ze altijd: Sakit-ati! Een ziek hart!

Hij geloofde het dan ook niet, doch om zich te overtuigen onderzocht hij toch maar haar hart. Ze bleek in elk geval uiterst zwak te zijn.

„Hoe komt dat nu? Je ging bij ons zoo goed vandaan. Je krijgt toch wel alles wat je noodig hebt?”

„Saja, dokter.”

„Maar hoe kom je dan zoo verzwakt?”

„Van Sakit-ati,” zei ze weer.

Toen ging dokter Walstijn een licht op. Zij had verdriet! Dat noemden die menschen ook Sakit-ati.

„Ik heb dokter niet laten roepen om mij beter te maken, dat kan niet meer. Maar ik liet dokter roepen om hem te bedanken.”

Dat had zij al gedaan, toen ze het ziekenhuis verliet.

Dokter herinnerde zich dat wel, maar liet haar rustig doorpraten.

„Toen ik wegging had ik verdriet. Maar ik was ook boos. Mijn hart was boos tegen God, omdat Hij mijn man had weggenomen en ik nu zoo alleen achterbleef. Ik geloofde niet meer dat God mij liefhad en ik wilde ook niets meer van Hem weten.

Maar toen ik hier heele dagen alleen was met oude nana,“ zij duidde met een hoofdbeweging de oude vrouw voor het huisje aan, „ging ik veel denken. En toen herinnerde ik mij hoe u den eersten nacht, dat ik in het ziekenhuis was, bij mij kwam. U boog zich over mij heen en voelde mij den pols. En ik zag toen in uw oogen groote zorg om mij, die een vreemdelinge voor u was. Datzelfde zag ik ook in de oogen van de zuster, die een poosje na u kwam. En daarna telkens als u mijn pols voelde en ik een beetje beter was, trok er ook een stukje van die zorg uit uw oogen weg. En toen ik heelemaal gezond het ziekenhuis verliet, was alle zorg er uit en keken uw oogen alleen maar blij om mijn beterschap. Ik heb daarover veel nagedacht en eindelijk alles begrepen. Als u reeds zooveel liefde voor ons hebt, dat u bezorgd over ons is, dan moet God, die u hierheen zond, toch ook bezorgd over ons zijn en ons nog veel meer liefhebben, want wij zijn geen vreemdelingen voor Hem! En toen ik zoover gekomen was, leidde mij dat vanzelf naar het Offer op Golgotha. Ach, ik ben wel dom dat het zoo lang moest duren eer ik alles vatten kon. Van toen af was ik veel gelukkiger, al verlangde ik erg naar mijn man.

Maar nu is alles goed, want nu mag ik naar hem toe gaan.”

Uitgeput zonk zij terug in de kussens en bleef 'n tijdlang doodstil liggen.

Toen zij eindelijk de oogen opsloeg en met 'n dankbaren blik den dokter aankeek, boog hij zich over haar heen. „Wil je nog 'n poosje bij ons in het ziekenhuis komen?”

„Tida,“ neen, zei het vrouwtje.

„Waarom niet? Je hadt het er toch goed?”

„Saja. Maar toch liever niet om nana, die mij bij zich wil houden tot ik naar Huis ga.“

„Nana mag ook meekomen,“ stelde de dokter voor.

Maar zij bleef bij haar weigering. „Tida, liever niet, ik ben te moe.“

Dokter Walstijn zag dat hij niet verder moest aandringen, het praten vermoeide haar te zeer. Hij schreef een opwekkend drankje voor, deed een kort gebed bij de zieke en nam toen met even 'n druk op haar hand afscheid van het vrouwtje, dat die handdruk met een lieven glimlach beantwoordde.

Maar op weg naar huis was in hem een stille ontroering en dankbaarheid om wat hij zoo juist beleefde.

En dokter Walstijn dacht aan zuster Martha's woorden: „Of wij maaien zullen,“ en voegde daaraan toe: „wáár wij maaien zullen, want onze berekeningen falen altijd.“

Er heerschte in die dagen een gedrukte stemming in het doktersgezin en dat kwam hoofdzakelijk door moeder.

Na eenige dagen met een lichten malaria-aanval op bed te hebben gelegen, stond zij tegen den avond eens op; maar voelde zich slap en lusteloos.

Nu zat zij op de voorgalerij met eenig handwerk. Maar na 'n kwartier dacht zij: ik geloof dat 'k mijzelf voor den gek zit te houden, ik heb nog geen steek gedaan; en met afkeer legde zij het werk weer op tafel.

De bekende geluiden van den tropenavond drongen tot haar door. Het onafgebroken gegons van duizenden krekels, alsof daar buiten een ratel sloeg.

In de verte het eentonige tong-tong van de gamelang.

Door het huis schuifelende bediendevoeten; af en toe een donkere gedaante, die geluidloos en buigend langs de voorgalerij schoof.

Ongeduldig wipte moeder op haar schommelstoel heen en weer. Wat was het hier akelig stil. En waar zat Ella toch? Zeker weer in de kinderzaal. Het werd tijd dat Ella naar school kwam. Het was nu einde November. Na de kerstvacantie zou het kunnen. Zij zag er al veel beter uit. Met

Januari kwam er een nieuwe zuster bij, en al die oudere menschen verwenden haar maar. Het was noodig dat zij omgang kreeg met meisjes van haar eigen leeftijd.

Toen trachtte moeder zich in te denken hoe het zijn zou als hun huis schalde van jonge, vroolijke stemmen. Maar tegelijk vroeg zij zich verwonderd af: wat mankeert mij toch?

Zóó dacht ik een week of wat geleden immers niet! Begin ik ook al „tinka's” te krijgen, zooals de Javanen hier een lastige bui noemen!

Dicht bij hun huis liep het terrein glooiend naar beneden, aan den voet was een weg, die naar het stadje leidde.

En van daar werd de stilte ineens verbroken door de regelmatige stappen van harde soldatenschoenen.

Af en toe steeg er een uitbundig lachen op.

Moeder luisterde er gretig naar. Dat waren zeker de Hollandsche soldaten die, op meerdaagsche oefening in de bergen, hier vanmorgen ook al voorbij waren gekomen.

Er scheen een grappenmaker bij te zijn die voortdurend den lachlust van de anderen opwekte. Moeder hoorde hem boven allen uit. En ineens verhief hij zijn stem en begon een Hollandschen straatventer na te bootsen: „'k Heb mooie winteruien, negen centen de kiloooo!”

Het klonk heel dwaas in dien stillen tropenavond. Het paste er ook heelemaal niet in, en de anderen juichten hem uitbundig toe.

Toen begon hij met „bloemkool” te schreeuwen en daarna met „droge harde turref!”

Het kwam zeker doordat hij zoo precies den Hollandschen straatroep nadeed, dat moeder in haar verbeelding plotseling zoo'n kouden Novemberdag beleefde. De beladen handkar opdoemend uit den mist en er weer in verdwijnend. De winkelstraten vol drukke, haastige menschen, beladen met geheimzinnige pakjes, want het liep tegen Sint Nicolaas. En als men dan met tintelende vingers van die koude en mist thuiskwam, dan was daar het knappende haardvuur! Het leefde alles zóó voor haar op, dat zij in

haar gezicht en handen bijna de Hollandsche kou voelde.

Maar geleidelijk verdween dit beeld en keerde zij terug tot de werkelijkheid. Ze was niet in Holland. Ze was in Indië en zat hier, in den stillen tropenavond, met een onzegbaar verlangen naar het Vaderland.

Straks werd daar de Adventstijd ingeluid.

Hoe was het verleden jaar geweest?

Zij herinnerde zich dien laatsten Zondag voor Kerstmis. Het machtige orgelspel in de grootsche Kathedraal. De met sneeuw beladen denneboomen.

O, hoe verlangde zij naar dat alles. En nu wist zij ook wat haar al dien tijd, dat zij zich moe en lusteloos voelde, mankeerde.

Ze had heimwee. Juist, dat was het; maar goed dat ze het wist!

Want als men zoo'n vijand maar goed in de oogen durft zien, dan weet men gewoonlijk ook wel het wapen om hem te bestrijden.

Een oudere vriendin, die jarenlang in de tropen doorbracht, had eens tot haar gezegd: En als je ooit heimwee krijgt, dan.....

„Nu, wat doe je dan?“ had moeder nieuwsgierig gevraagd, denkend dat er iets heel bijzonders zou komen.

„Dan gebruik je al je verstand en al de wilskracht, die God je in het leven meegaf, dat is voldoende.“

En moeder dacht hieraan, nu zij het verlangen bijna als een pijn voelde.

Het zou dwaasheid zijn er aan toe te geven! Arbeid was het beste middel en hier lag waarlijk arbeid genoeg!

't Was toch ook mooi en heerlijk werk wat zij deden.

Was het eigenlijk wel zoo mooi?

En Pa-Ani dan?

Jawel, maar daar stond zoo oneindig veel tegenover. En moeder dacht aan de kleindochter van Nana, die gisteren overleden was, en voor wie zij een middel waren geweest om haar het geloof in Gods liefde terug te geven; aan veel

hartelijkheid en waardeering van de menschen onder wie zij arbeidden.

Neen, het was alles de moeite wel waard en meer dan voldoende om den vijand te verslaan.

Morgen ging zij weer naar de zieken, alle vermoeidheid ten spijt!

Toen vader en Ella voor het avondeten binnenkwamen, vonden zij moeder al wat opgewekter.

Den volgenden morgen wilde zij ook weer met Ella de gewone ochtendwandeling maken, maar daarvan wilde vader niets weten. Hij ging zelf met Ella op stap en moeder kreeg verlof om tegen het ontbijtuur op te staan.

Dokter Walstijn begreep ook wel, dat die vijand nu maar zóó niet op de vlucht ging en dat moeder meer te kampen zou hebben met dat heimwee, dan zij oogenblikkelijk vermoede.

En onderweg besprak vader met Ella een plannetje.

„Wij moeten iets bedenken om moeder wat op te fleuren, Ella, want moeder verlangt 'n beetje naar Holland.”

Hoe was dat mogelijk, daar begreep Ella niets van! Voor haar was alles hier nog even heerlijk; als ze maar niet naar school moest. Soms verlangde zij wel naar den omgang met meisjes van haar eigen leeftijd, maar daarentegen had zij zooveel om dat gemis te vergoeden, en vader en moeder spraken gelukkig nog nergens over.

„Hebt u een plan?” vroeg ze.

„Ja. Ik dacht de familie Marks uit te noodigen om hier het Kerstfeest te vieren. Dat zullen zij zeker graag doen.”

Ella lachte. „O, paps, denk toch eens aan! Is u heelemaal Colombo vergeten?”

„Nee, daar denk ik juist aan. Moeder vond dat tenslotte toch heel prettig, weet je wel!”

„Ik zou het erg leuk vinden om Florine terug te zien. Op haar laatsten brief moet ik nog antwoorden. Mag ik het dan meteen vragen, vader?”

„Jawel. Maar vraag het uit naam van vader en moeder, anders denken ze misschien dat 't maar een grapje is.”

Dienzelfden morgen ging Ella aan het schrijven en werd de uitnoodiging meteen verzonden. Het bleef voorloopig nog een geheimpje tusschen haar en vader.

Moeder keek vreemd op, toen zij op 'n goeden dag een brief kreeg van mevrouw Marks, waarin deze haar bedankte voor een uitnoodiging.

„Hoe lief van u, mevrouw, om ons zoo maar met z'n allen te vragen. Als de jongens eens wat druk zijn, dan schrikt u maar niet, hoor!”

„Nee, nee,” mompelde moeder, „want dan is het Jopie maar of Wimpie! Maar hoe komt ze d'r bij! Ik heb niets gevraagd! Of zou soms Hugo...?”

Ella wisselde de laatste dagen zoo dikwijls een blik van verstandhouding met haar vader! Ik dacht aan een geheimpje voor Sint Nicolaas, maar het kan dit wel zijn.”

Er danste voor het eerst weer sinds langen tijd 'n pretlichtje in moeders oogen, terwijl zij verder las: „Gaat uw dochtertje nog niet naar school? Ik heb Florine nu zoo ver dat zij naar de H. B. S. kan, maar ik weet nog niet welke! Is er bij u in den omtrek geen geschikte inrichting van onderwijs? Schrijf mij uw oordeel eens, dan kunnen wij nader bespreken als we bij u zijn.”

Moeder vouwde den brief dicht en dacht na. Om te beginnen, waar moesten ze allemaal slapen? De groote logeerkamer, het binnenkamertje, en dan Florine maar bij Ella. Het was een beetje behelpen, maar dat zouden ze wel begripen.

Ze moesten maar 20 December komen en tot na Nieuwjaar blijven, anders was het de moeite van die lange reis niet waard.

En den geheelen ochtend onder het werk door overlegde moeder wat zij met al die kinderen in de kerstvacantie zou aanvangen.

Een uitstapje naar den waterval. Een tochtje op het bergmeer! En zij zou die jongens wat in de hand houden. Ze zouden hier niet den boel op stelten zetten als op het schip, wacht maar!

's Middags aan tafel danste weer dat lichtje in moeders oogen toen ze vertelde: „Ik heb een verrassing!”

„Zoo,” zei vader, „wat dan?”

„Een brief van mevrouw Marks, dat de heele familie met Kerstmis komt logeeren! Vinden jullie het allebei goed of zijn er soms bezwaren?”

Moeder keek zóó spottend van den een naar den ander, dat vader en Ella gelijktijdig in een lach schoten.

„Dacht ik het niet!” triomfeerde moeder. „'t Is dezelfde geschiedenis als in Colombo.”

„Niet waar,” weerlegde vader, „want toen was het voor hun plezier, maar nu voor jou. Je wilde immers het huis zoo graag vol jonge, vroolijke stemmen hebben! Maar zonder gekheid, je vindt het toch goed? Het brengt natuurlijk wat drukte mee, maar ze hebben hier de ruimte en we zullen de jongens direct verbieden in de buurt van de ziekenzalen te komen.”

„Dat laten ze uit zichzelf wel,” vertelde Ella. „Want Nico zei eens tegen mij: Is jouw vader dokter? Bah, ik ben bang voor een ziekenhuis.”

„Dat komt goed uit,” lachte moeder, „ze hebben daar ook niets te maken.”

Toen Ella naar bed was, vertelde moeder wat er over Florine in den brief stond.

Vader vond het een uitstekende oplossing dat Florine met Ella naar school zou gaan. Het heen en weer reizen achtte hij echter vooral voor Ella te vermoeiend en er zat niets anders op dan dokter en mevrouw Baars in den arm te nemen. Misschien wilden die Ella en Florine van Maandag tot Zaterdag hebben, de Zondagen konden zij dan thuis zijn.

„Het wordt in elk geval hoog tijd, dat Ella naar school gaat,” meende vader.

„Nu het zoo druk begint te loopen, zijn wij haast doorlopend bij de zieken. En zij kan maar niet altijd op die kindersaal rondspringen en door zuster Martha en de inlanders verwend worden.”

„Ze blijft er gelukkig nogal eenvoudig onder,” antwoord-

de moeder, „hoewel ik er in 't begin bang voor was. Wanneer komt de nieuwe verpleegster, die dokter Baars je beloofde?"

„Met Januari. Er komen er twee. Een opgeleid inlandsch meisje en een Hollandsche verpleegster. Zuster Martha kan het, alleen met Serina op de kinderzaal, niet meer af."

Er viel een oogenblik van stilte.

Toen zei moeder: „Wanneer is het weer bezoekdag?"

„Volgende week Woensdag. Hoezoo?"

„Zou Pa-Ani zijn dochtertje komen bezoeken, of zou hij er te verlegen voor zijn?"

„Ik weet het niet, we zullen afwachten."

Den volgenden dag vertelde moeder aan Ella wat de plannen waren en natuurlijk trok Ella een lang gezicht. Maar dat zij samen met Florine zou gaan, maakte de zaak wel n beetje anders.

Toch deed ze nog een kleine poging om aan de school te ontkomen.

„O, mam, als het nu mijn beurt maar niet is om heimwee te krijgen!"

„Waar zou je heimwee naar krijgen?" vroeg moeder verbaasd.

„Naar mijn vrijheid," zuchtte Ella.

„'t Is goed, hoor!" lachte moeder haar uit, „daarover zullen we ons hoofd maar niet breken!"

Met dokter en mevrouw Baars was de zaak spoedig in orde. Zij vonden het haast vanzelfsprekend dat Ella bij hen zou komen.

„Ja, maar dat vriendinnetje," begon moeder wat verlegen.

„Komt ook mee," besliste mevrouw. „Ons huis is groot genoeg en mijn oudste dochter zal wel toezicht houden als dat noodig is."

Toen dokter Baars hoorde, dat de Marksen met de feestdagen kwamen logeeren, beloofde hij zijn verpleegsters wat vroeger te sturen, dan kon mevrouw bij de gasten blijven.

„Graag," antwoordde moeder en opgelucht ging ze weer naar huis.

Ella kwam haar van de tramhalte halen.

Moeder moest alles haarfijn vertellen en daarop zei Ella: „Mam, ik heb een plan gemaakt. Als ik van de H. B. S. kom, mag ik dan 'n paar jaartjes naar Holland om voor verpleegster te leeren? Belooft het mij nu, mam, dan kan ik dat vanavond nog aan grootmoeder schrijven en heeft zij dien brief met Kerstfeest.”

„Ik kan je het nu wel beloven, Ella, maar hoeveel kan er in dien tijd nog gebeuren, dat je van plan doet veranderen!”

„Niets, mam,” zei Ella, en zij keek moeder ernstig en vastberaden in de oogen.

„Als vader het goedvindt, heb je mijn toestemming ook,” zei ze toen.

Het was op een van die dagen dat alle dingen tegelijk komen. Het bezoek, dat dezen keer extra druk was. Een ernstige zieke, door talrijke familieleden begeleid en binnengebracht. En de nieuwe verpleegsters!

Mevrouw Walstijn ontving hen in haar eigen huis.

Het inlandsche meisje maakte denzelfden indruk als Serina en Adenda; kalm en vriendelijk. En met één oogopslag zag mevrouw Walstijn, dat de Hollandsche verpleegster een opgewekt mensch was. Precies het tegenovergestelde van zuster Martha.

Maar, zuster Martha had onschatbare diensten bewezen. Bewees ze nog en was hier eigenlijk onmisbaar. Zij zou in het doktersgezin altijd een ruime plaats behouden, ook al was zij in den omgang wat stroef en in zichzelf gekeerd. Alleen Ella was in staat haar voor een oogenblik te halen uit haar gewoonte van het altijd-druk-te-hebben en een zeldzamen glimlach om haar mond te tooveren.

Tusschen de bezoekers, die in drommen het hek binnen kwamen, bevond zich ook Pa-Ani. En mocht hij al verlegen zijn, zoo was daarvan toch niets te bemerken toen hij naar den dokter toe kwam en de gewone Semba maakte. Inderdaad had hij zichzelf ook niets te verwijten en daar was geen enkele verplichting, die hij niet nagekomen was. Zoo ongeveer was zijn houding toen hij den dokter begroette, maar in zijn oogen las dokter Walstijn de oude vereering

en vriendschap. En dit laatste vooral deed hem onuitsprekelijk goed.

Toch was er tusschen hen veel veranderd. Want het vrijuit praten over het onderwerp, dat beiden zoo na aan het hart lag, werd voortaan zorgvuldig vermeden.

In een roes van drukte en toebereidselen gingen de Decemberdagen voorbij. En op den afgesproken datum zaten moeder en Ella in de voorgalerij hun gasten op te wachten.

„Stuurt u maar geen rijtuig naar de halte,” had mevrouw Marks geschreven, „want wij hebben nogal veel bagage bij ons en wel vier wagens noodig; en er staan natuurlijk sado's genoeg die belust zijn op een vrachtje.”

Nu, dat was ook zoo, en moeder had zich dus aan dat verzoek gehouden. Maar zij kon zich niet begrijpen wat de Marksen voor die paar dagen allemaal meesleepten.

„Laten wij ze een eindje tegemoet loopen,” zei ze. „Ik wil dien optocht wel eens zien.”

Ella rekende uit: „Mijnheer en mevrouw, met de tweelingen in één wagen. Floor met de jongens in de tweede! Blijven nog twee sado's over voor de bagage! Dat is toch niet zooveel, moeder; want Florine blijft hier en dan al die schoone pakken voor de jongens!”

„Maar kind, in twee van die groote reiskoffers kun je toch heel wat bergen!”

„Als zij maar geen onkosten gemaakt hebben om ons met dure cadeaux te verrassen. Dat vind ik niets prettig,” peinsde moeder.

Ella gaf daar geen antwoord op, maar zij vond het denkbeeld van een sado vol kerstgeschenken heelemaal niet onaardig. „Wat blijven ze lang weg,” zei ze.

„Die middagtram is zoo ongeregeld; of te vroeg of te laat,” merkte moeder op.

„Ik zie wat!” riep Ella. „Daár! die wagens, zouden ze dat zijn?”

„Ja, natuurlijk,” zei moeder, „kijk maar! Drie wuivende zakdoeken!”

De sado's naderden in regelmatig sukkeldrafje.

„Het zijn er wezenlijk vier!" telde moeder. „En natuurlijk hangen 'n paar jongens er buiten aan inplaats van behoorlijk binnen in te zitten. O, help! Die achterste wagen! Wat steekt daar uit, Ella, kun jij dat onderscheiden?"

Maar Ella kon niet antwoorden, want reeds was de eerste sado, waarin mevrouw en Florine, beladen met pakjes en doozen, zaten, vlak bij.

„Stap hier uit!" beduidde moeder, en zij wenkte den koetsier dat hij stoppen moest.

Maar mevrouw Marks riep: „Tida! Doorrijden!" Dan wees zij naar den achtersten wagen en riep tegen moeder: „Als we stoppen, kan dat paard niet meer op gang komen! 't Is te zwaar!"

Er zat niets anders op dan den stoet te laten passeeren.

Aan den tweeden wagen hingen Wimpie en de tweelingen. Zoo gauw kreeg de eerste echter niet mevrouw Walstijn in het oog, of hij slingerde zijn lange, magere beenen handig naar binnen, en 't volgend oogenblik viel er een pakje, vlak voor moeders voeten, neer.

„Een cadeautje, mevrouw! Voor u!"

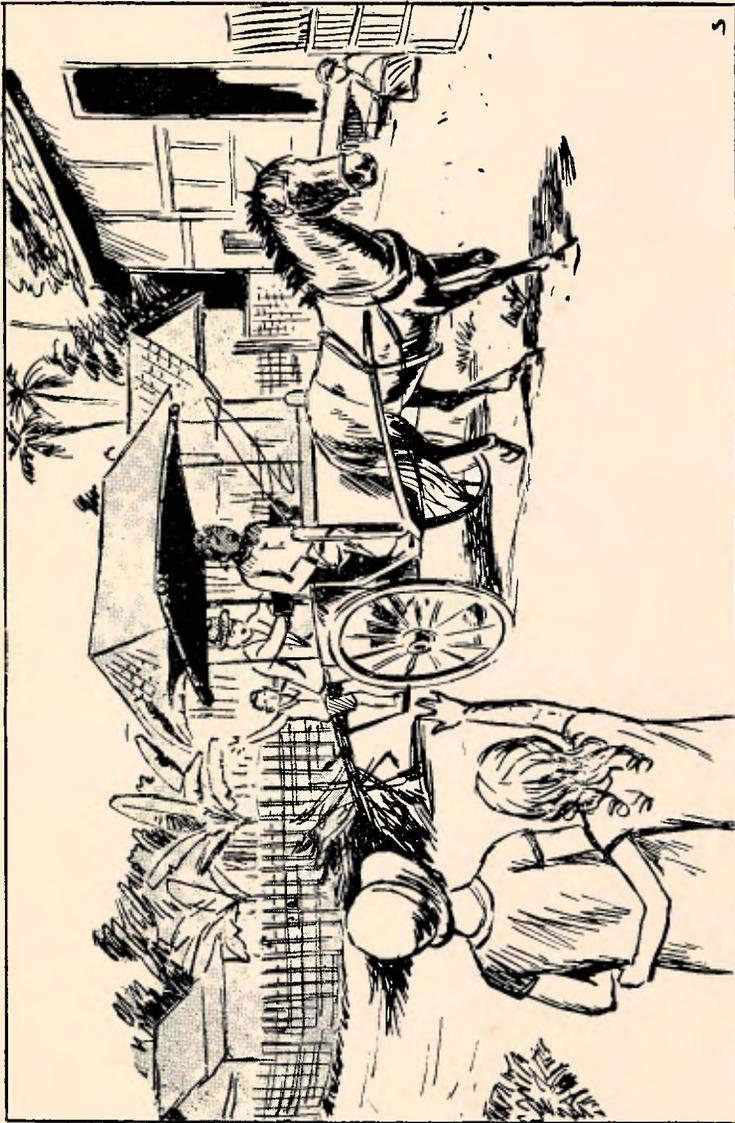
„Dat raap ik nu toch niet op, hoor," zei moeder met een verontwaardigden blik naar de jongens; maar dat zagen zij niet eens.

Toen kwam de sado met de zware koffers. En daarachter het gevaarte, dat moeder en Ella pas goed onderscheidden toen het vlak bij was.

Een meters-lange tjemara-boom stak 'n heel eind van achteren uit den wagen. Om hem in evenwicht te houden zaten mijnheer en Nico schrijlings op het ondereinde van den stam, vlak achter den koetsier, in een houding alsof zij paardje speelden. Moeder en Ella proestten het uit.

Maar mijnheer wuifde met één vrije hand statig ter begroeting. Wees dan met z'n duim over den schouder: „Een kerstboom! Voor het ziekenhuis! Wel vijf meter hoog!"

„Prachtig! Mooi!" riep moeder terug. En toen wisten zij niets beters te doen dan zich maar achter die karavaan aan te sluiten.

Ella had het pakje opgeraapt en slingerde er baldadig mee heen en weer. En moeder zuchtte: O help, wat waren ze eigenlijk begonnen!

Toen ze bij hun woning kwamen, waren ze daar reeds aan het afladen.

Mevrouw Marks kwam met uitgestoken handen naar hen toegelopen.

„Dag, lieve mevrouw Walstijn, wat ben ik blij u terug te zien, ik heb zoo dikwijls naar u verlangd.” Er schitterden 'n paar tranen in haar oogen.

En moeder, terwijl zij allen welkom heette, voelde opeens, dat ook zij blij was met dit bezoek. 't Was net of de Marksen een stukje van Holland vertegenwoordigden.

„Een zielig stelletje!” had de kapitein hen eens genoemd.

Waarom eigenlijk? Ze waren aan boord wat schuw geweest en ze deden misschien anders dan de meeste menschen.

Maar in elk geval waren zij gul en hartelijk en kinderlijk dankbaar voor de geringste vriendelijkheid hun bewezen.

En het moest al raar loopen, dacht moeder kordaat, als zij met z'n allen niet in staat zouden blijken die vier bengels van jongens 'n beetje opvoeding te geven.

Ella had meteen beslag gelegd op Florine en troonde haar mee naar haar kamer.

„Wij slapen in één bed, leuk, hè!”

„Gezellig,” knikte Florine. „Kijk eens, dat heb ik voor jou meegebracht.”

Zij haalde uit haar taschje een snoer van rood-zwarte pitjes. Hard als ijzer, doch waardoor de inlanders met veel geduld een kanaal weten te boren.

„Ik heb ze zelf geregen,” vertelde zij. „En Wimpie heeft er twee tafematjes van gemaakt, voor je ma.”

„Die zitten dan zeker in dat pakje, dat hij uit den wagen gooide,” veronderstelde Ella.

„O, dat kan wel,” meende Florine luchtig. „Misschien zijn ze wel stuk gegaan, maar dan moet hij ze maar overrijgen.”

En toen vertelde zij hoe vader de mooiste tjemara had

uitgezocht om mee te nemen. „Wij kunnen in de bosschen natuurlijk niets krijgen en toen hebben wij alle versieringen voor den kerstboom zelf gemaakt. Als je verstand hebt van vruchten, zooals vader, dan weet je precies hoe alles te gebruiken. Wij hebben verzilverde djeroeks bij ons, zoo glanzend en mooi of de maan er op schijnt!”

Ella moest om dit laatste stillletjes lachen. Wat zou het eigenwijs klinken als zij met zooiets bij mam of paps kwam aanzetten. Maar van de stille, zachte Florine, die dol was op mooie dingen, vond je het heel gewoon.

Het was niet te zeggen wat er uit die pakken en dozen kwam; ook voor de zieken. Flesschen met kleine, roode vischjes om bij hun rijst te gebruiken; manden met fruit en gebak, waarmede het ziekenhuis rijkelijk bedeed werd.

De tjemara werd voorzichtig tegen een muur gezet, zoo lang, tot men een geschikt plekje wist om hem te plaatsen.

Mijnheer Marks zou met zijn jongens wel voor alles zorgen.

„Maar nu gaan we eerst theedrinken,” besloot moeder.

In de binnengalerij was de tafel gedekt, terwille van de gasten, die een lange reis achter den rug hadden.

En nu was het haast benauwend om te zien hoe verlegen de jongens waren in deze nieuwe omgeving, die deftiger was dan thuis.

Ze durfden eerst niet te gaan zitten en toen ze eindelijk op moeders aandringen zaten, ieder op een punt van een stoel, deden zij zóó onhandig dat moeder medelijden kreeg.

„Drinken jullie gauw je thee op en ga dan maar den tuin in.”

Zij stopte ieder een groot stuk gebak in de handen en al etend en kruimelend renden zij één voor één de binnengalerij uit. En moeder dacht: ik kan mij wel voornemen er flink de hand aan te houden, maar denken en doen is twee; ik zal mij maar niet te veel met hun opvoeding bemoeien.

Toch moest zij gedurende de komende dagen wel eens ingrijpen. De jongens waren niet bepaald ongehoorzaam,

maar wel lastig. Als zij naar de badkamer gezonden werden, zaten zij in minder dan geen tijd bovenop het dak. En als zij er niets te maken hadden, kon men hen in de badkamer vinden, waar ze elkander met water gooiden; het kostelijke water, dat tien minuten ver uit de bron gehaald moest worden.

Toen moeder met een van haar plannetjes voor den dag kwam en een tochtje naar het bergmeer wilde maken, bleek het dat zij er allang geweest waren. En om een waterval gaven zij niets, tenzij ze er baden mochten; maar dat wilden zelfs hun ouders niet omdat het te gevaarlijk was.

Ella en Florine gingen hun eigen gang.

Natuurlijk had Ella haar vriendinnetje meegenomen naar de kinderzaal en haar met trots de kleine Ani getoond.

Florine was dadelijk bereid een aandeel in de waschpartij te hebben. Maar zuster Martha vond, dat men van het goede ook te veel kon krijgen en wist de meisjes handig buiten de kinderzaal te houden.

Er was trouwens in en buiten het stadje, vooral voor Florine, zooveel om van te genieten, dat ze bijna geen ochtend thuis waren en volop genoten van de heerlijke vakantie-dagen.

Geholpen door Nico had mijnheer Marks den Kerstboom opgezet. Als de meest geschikte plaats was de verbandkamer aangewezen. Maar er had nog heel wat aan gezaagd en gekapt moeten worden eer hij daar paste.

En waar de bedienden eerst tegen vrienden en kennissen gepocht hadden op den schatrijken Toewan besar, (grootte heer) die bij hun dokter logeerde, daalde hij plotseling in hun achtung, nu zij dien toewan met zaag en kapmes zagen meewerken.

Kebon was zelfs brutaal genoeg om te weigeren, toen mijnheer Marks hem beval het afgekapte hout te verzamelen en weg te brengen.

„Maar,“ zoo vertelde Kebon later aan de anderen, „toen vroeg hij mij waar ik vandaan kwam, en toen sprak hij mij in mijn eigen taal toe, zóó mooi! Ah! Terlaloe! Ik was er

beschaamd van! Hij mag niet deftig zijn, maar knap is hij wel!"

Den dag vóór Kerstmis werden de gordijnen tusschen de verbandkamer en de kinderzaal door zuster Martha dichtgespeld.

's Middags kwamen moeder, met mijnheer en mevrouw Marks, Ella, Florine en Nico om den boom te versieren.

Wimpie en de tweelingen werden door hun ouders weggezonden. Zij moesten maar zien dat ze zich vermaakten, zei mevrouw.

En moeder twijfelde er niet aan of zij zouden, op hun manier, dat ook wel doen.

Toen zij na verloop van tijd eens ging kijken of het geen kwaad kon wat ze uitvoerden, zag zij ze beneden in de beek staan vischjes vangen met een van haar gloednieuwe rijstmanden.

Moeder liep meteen door naar de keuken. „Maar kokkie, hoe kun je nu die jongens met mijn nieuwe rijstmand laten spelen!"

„Ik zei ook dat het niet mocht," antwoordde kokkie, „maar toen 'k mij omdraaide was de mand weg en de jongens ook!"

Ach ja, moeder begreep wel dat een inlandsch meisje niet was opgewassen tegen drie zulke bengels! Ze zou er zelf maar eens op af gaan.

Doch toen ze bij de beek kwam, ging het haar toch aan 't hart om als spelbreekster op te moeten treden.

Jopie en Wiwi hielden de mand vast en Wimpie sprong er opgewonden omheen, zoodat het water als een fontein omhoog spoot. Moeder hoorde hem juichen: „Drie zukke groote! Drie zukke groote!"

„Gooit ze d'r in, dan vangen wij ze weer!" gilte Jopie, die het blijkbaar alleen om 't plezier van het visschen te doen was, maar niet om de visschen zelf.

Maar Wimpie had daar geen zin in en keek rond naar een andere bestemming.

Aan den overkant ging een oude Javaan, gebogen en

vermagerd. Het was niet bepaald een bedelaar, maar zeer zeker iemand die tot de allerarmsten behoorde.

Wimpie zag hem gaan en in een oogwenk was zijn besluit genomen. Hij nam de spartelende dieren uit de mand, deed 'n paar passen naar den weg en wierp ze, met een handigen zwaai, den man vlak voor de voeten.

„Voor jou!” riep hij. „'t Zijn 'n paar vette!”

De man keek verbaasd van de spartelende dieren naar de jongens.

„Ja, voor jou!” beduidde Wimpie nog eens.

Toen kwam er een breede grijns op het oude gezicht. Hij nam de visschen op, wikkelde ze in de plooiën van zijn heupdoek, en sukkelde verder.

Het scheen Wimpie's gewoonte te zijn iemand zijn cadeaux voor de voeten te gooien, dacht moeder; en niet-tegenstaande de rijstmand, moest ze om de jongens lachen.

Nu waren ze weer vol aandacht bij hun spel. Turend, sluipend, zaten ze achter de visschen aan.

Moeder pijnigde haar hoofd af in het bedenken of zij hier of daar nog een oude mand had staan; maar zij wist eindelijk met zekerheid dat ze er geen meer bezat, want alle oude dingen had zij een maand geleden opgeruimd.

Toen keerde zij zich om en liep naar huis.

Ze moesten dan die nieuwe mand maar gebruiken, want ze kon er niet toe komen hun plezier te bederven.

Achter haar hoorde zij de jongens plonzen en schateren! Ze hadden zeker weer wat gevangen.

Onwillekeurig keerde zij zich nog eens om en keek toen plotseling in het lachende gezicht van Kariman; ook hij had schik om de jongens. Met een zwaai van zijn lichaam, dat als een buiging bedoeld was, liep hij haar voorbij, griste meteen een vruchtenschil vlak voor haar voeten weg om een mogelijke uitglijding te voorkomen.

Daar ginds lag het ziekenhuis, waar zij hoofd voor hoofd de zieken kende; met hun wel en wee dagelijks meeleeftde.

En opeens kwam het moeder voor of de oude banden, waarmee zij aan het vaderland zoo innig verbonden was,

'n beetje, o, 'n heel klein beetje nog maar werden losge-
maakt en nieuwe er voor in de plaats gelegd. Als haar ooit
weer het heimwee overviel, zou ze zichzelf recht voor de
vraag stellen: Wil je dit alles opgeven en teruggaan? Dan
zou haar hart antwoorden: Neen, duizendmaal neen.

Toen brak het Kerstfeest aan! Hun eerste Kerstfeest in
de Tropen!

Dokter Walstijn had aan de zieken, die meerendeels
Mohamedaansch waren, laten zeggen, dat wie wilde, dit
feest mocht meevieren. En op twee ernstige patiënten na,
kwamen ze allemaal; niet een werd er gemist!

Om meer ruimte te krijgen hadden de zusters de bedjes
dicht aaneengeschoven en op den grond lagen dikke matten
uitgespreid. De zieken, die niet op stoelen behoefden te zit-
ten, hurkten daar bijeen en opzij was een plaats openge-
houden voor de familie Walstijn met hun gasten, de zusters
en de inlandsche Christenmeisjes.

Toen allen rustig zaten, werden naar links en rechts de
gordijnen breed uitgeschoven! En voor de bewonderende
blikken der inlanders vertoonde zich de schitterende won-
derboom, waarover zij al zoo veel gehoord hadden.

Zacht en vredig viel het kaarsenschijnsel op de kinderlijk
blijde gezichten. „Ah! Bakoës! Bakoës!” Mooi, mooi, werd
er gefluisterd.

Toen kwam dokter Walstijn naar voren.

Hij ging naast den kerstboom staan en zag neer op al die
donkere, in verwachting opgeheven gezichten.

Ja, zóó had hij het zich een jaar geleden in Holland
voorgesteld: Kerstfeest te vieren, omringd van zijn zieke
inlanders. En hij zag ze daar zitten, zooals hij ze in dit jaar
had leeren kennen.

Met hun vele gebreken. Met hun groote deugden ook en
zóó had hij ze lief gekregen.

En terwijl hij daar stond en de Kerstgeschiedenis vertel-
de, voelde dokter Walstijn zich enkel de zendeling. De
zaaiër die uitging om te zaaien.

En zijn menschen luisterden in stille aandacht naar hem.

Ze zouden toch uit beleefdheid wel geluisterd hebben, maar hun belangstelling in het onderwerp had hij ook, daarin vergiste dokter Walstijn zich niet meer!

O, hij wist wel dat ze meer kwamen om den wonderboom, dan om den jonggeboren Koning te zoeken. Maar hij was ook slechts de zaaier en God zou, naar Zijn Wijsheid, den wasdom geven.

Na het vertellen werd er gezongen: Stille Nacht, Heilige Nacht.

Maar omdat de inlanders daarvan niets verstonden, stelde mijnheer Marks voor om met vrouw en kinderen dit nog eens te zingen, maar nu in het Maleisch. Waarop de jongens en Florine zich dicht om hun ouders schaarden en zongen: He lihatlah, di Efrata! Trang besar; turunlah.....

Glashelder, zonder een zweem van verlegenheid, zonder ook een zweem van ijdelheid, volgden de jongens in deze vreemde omgeving eenvoudig de gewoonte van het ouderlijk huis, en zongen het eene Maleische lied na het andere.

Telkens als het uit was, klaptten de zieken in hun handen. Dat klonk oneerbiedig, maar het beteekende een uiting van dankbaarheid en als zoodanig moest het ook aanvaard worden.

Eenmaal vergaten de meesten om te klappen. Dat was toen de Marksen een lied zongen over den Hemel, die zoo'n groot contrast vormde met hun begrippen daarvan. Want volgens de Mahomedaansche leer wordt daar zonder ophouden gegeten en gedronken en is dit de grootste vreugde, dat men zich nimmer verzadigt, dus altijd met graagte toetast.

En nu zongen de menschen daar bij dien wonderboom van een geheel andere en oneindig hooger vreugde.

Wonderschoon Zion! Heerlijk Oord,
Heilige Stad, die God behoort.
Heerlijke Stadspoort, nimmer dicht,
Heilige Tempel; eeuwig Licht!
Jezus, mijn Koning, zie mijn oog
Eenmaal Uw heerlijkheid omhoog!

Heilige Stad, van zonden vrij!
Jezus, Gij stierf aan 't Kruis voor mij,
Opdat ik eens, aan 't eind der baan,
Dit Paradijs mocht binnengaan.
Jezus, mijn Koning, zie mijn oog
Eenmaal Uw heerlijkheid omhoog.

„Ah! Hoe schoon,” fluisterden de inlanders, en de meeste vergaten te klappen.

Daarop trad de voorganger der Christengemeente naar voren en vertelde een eenvoudig Kerstverhaal, dat ze allen konden begrijpen. En hiermede was het feest voor de zieken afgelopen.

Maar in de dokterswoning verzamelden allen zich in de binnengalerij.

De zusters, voor zoover zij in de zalen konden gemist worden.

De goeroe met zijn vrouw en eenige gemeenteleden.

En in den stillen tropenavond klonken vanuit het doktershuis nog lang de al-oude Kerstliederen.

In Holland zat op dienzelfden Kerstavond een oude dame bij het knappend haardvuur.

Zij had zoo juist de Kerstgeschiedenis gelezen. En nu, met de handen in den schoot gevouwen, staarde zij peinzend in de vlammen.

Haar gedachten gingen naar de kinderen in het verre, vreemde land. In gedachte zag zij wuivende palmen. Bruine gezichten. Vreemde kleederdrachten. En daartusschen bewogen zich de drie, die zij het liefste op aarde had.

Naast haar lagen de brieven, die gisteren waren gekomen.

Zij nam den bovensten op en las hem nog eens over. . . .

„En dan kom ik bij u terug, grootmoeder, om mij klaar te maken voor mijn werk hier in Indië.”

Er gleed een stille glimlach over grootmoeders gezicht. Ella was in dat eerste jaar in de tropen veranderd, voelde zij, misschien niet merkbaar voor de omgeving. Maar groot-

moeder merkte het wel, dat er meer ernst in Ella's leven gekomen was, al was haar brief nog even opgewekt als altijd.

Dan legde zij den brief weer op het stapeltje, vouwde de handen en bad voor de kinderen in het verre land.

